Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 2. APRIL | ŠTEV. 13 (2064)

ZVEZNI PREDSEDNIK KIRCHSCHLÄGER NA KOROŠKEM:

Manjšinam ni dovolj formalna enakopravnost

deležne morajo biti še dodatne podpore in pospeševanja

„Kot zvezni predsednik se udeležujem današnje spominske slovesnosti, da v imenu republike Avstrije svečano izjavim: Niso brez časti in nikdar niso bili — vredni so častnega spomina naše republike!" Tako je leta 1978 na spominski slovesnosti ob 35-letnici obglavljenja selskih žrtev na Dunaju poudaril zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger. In v smislu te izjave se je spominu selskih žrtev poklonil tudi minulo nedeljo, ko je obiskal njihov domači kraj Sele.

Na Koroško je prispel zvezni predsednik Kirchschläger v spremstvu svoje soproge že v soboto popoldne. Njegov obisk sprva ni bil uradnega značaja, vendar so „posebne dolžnosti" (baje se je neki visok deželni uradnik omalovažujoče izrazil, da na Dunaju ne poznajo razmer na Koroškem in da jih tudi ‚stari gospod' ne pozna) povzročile, da je Kirchschläger v nedeljo zjutraj, ko se je peljal v Sele, ukazal namestiti na avtomobil tablice z državnim grbom, kar je vsaj drugemu delu njegovega obiska brez dvoma dalo določen pomen in uraden značaj.

V soboto je bil predsednik Kirchschläger gost v katoliškem domu Sodalitas v Tinjah, kjer je imel predavanje na temo „Kristjan in njegova politična odgovornost". V pozdrav sta mu zapela društvena zbora iz Dobrle vasi in Šentvida, skupaj s spominskimi darili, ki so mu jih namenili koroški Slovenci, pa je bil opozorjen na dejstva, ki zgovorno pričajo, da s sedanjo ureditvijo manjšinskega vprašanja nikakor ne moremo biti zadovoljni. Zlasti sta mu trenutni položaj tolmačila tudi predsednika obeh osrednjih slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter in dr. Matevž Grilc, obširno pismeno informacijo pa sta ZSO in NSKS poslala na Dunaj.

Manjšinska problematika je razumljivo prevladovala tudi v pogovoru, ki je sledil predsednikovemu predavanju. Kirchschläger je ponovil že znano stališče, da morajo imeti manjšine več pravic kot večina, če jim hočemo zagotoviti enakopravnost in obstoj; vendar pa to ne sme biti drugemu v škodo, je kar sam omejil svojo izjavo. Priznal se je k priznavalnemu načelu, pri čemer je menil, da je to načelo uporabno le tedaj, če se prizadetemu zaradi tega ni treba bati negativnih posledic. Posebej je bil konfrontiran tudi z žitrajsko zadevo ter je naglasil, da bi bilo vprašanje treba urediti v smislu dvojezičnosti — toda: v manjšinsko politiko zvezne vlade se ne bo vmešaval.

Nedeljski obisk v Selah se je začel s pozdravi domačega župana in predsednika krajevnega prosvetnega društva ter se po vpisu v častno knjigo občine nadaljeval z mašo in poklonitvijo spominu žrtev fašizma. V okviru kratkega kulturnega sporeda sta predstavnika KPD „Planina" v Selah in SPD „Herman Velik" na Kotu izročila predsedniku Kirchschlägerju spominska darila, obenem pa je bil visoki gost opozorjen, da selske občane, ki uživajo določene manjšinske pravice, boli, ker mnogim slovenskim državljanom ne priznavajo pravice do slovenskega jezika. Predsednik Kirchschläger je odgovoril, da se — čeprav ne more sprejemati nobenih zakonov in odredb — priznava k temu, da bi avstrijski državljani slovenskega jezika morali imeti svoje pravice, pri tem pa Slovencem kot manjšini ni dovolj enakopravnost, temveč bi morali uživati še dodatno podporo in pospeševanje.

Sicer pa se ob obisku zveznega predsednika ni potrdila le pravilnost ugotovitve, da gotovo ne bi prišel med koroške Slovence, če bi o njegovem obisku odločale koroške stranke. Pokazalo se je namreč tudi, da na Dunaju očitno res premalo poznajo razmere na Koroškem: kajti le tri dni po tistem, ko je vodja žitrajske šole Kukovica izčrpno informiral zveznega predsednika Kirchschlägerja o takoimenovani „žitrajski zadevi" in je bil Kirchschläger mnenja, da jo je trebi rešiti v smislu dvojezičnosti, sta deželna oblast in deželni glavar dodala žitrajski zadevi še „končno piko" v tem smislu, da o napisih odloča edinole občinski odbor — ta pa je že sprejel zloglasni diskriminacijski sklep o odstranitvi dvojezičnih napisov.

Predsedstvo SRS

o vlogi manjšin v sosedskih odnosih

Predsedstvo SR Slovenije je prejšnji teden obravnavalo stanje odnosov Slovenije in Jugoslavije s sosednjimi državami in deželami v skladu s pomenom nadaljnje krepitve dobrososedskih odnosov in vsestranskega enakopravnega sodelovanja kot bistvenih elementov uresničevanja politike neuvrščenosti in helsinške listine o varnosti in sodelovanju.

Ugotovljeno je bilo, da se to sodelovanje z večino sosednjih držav dokaj uspešno razvija v skladu s politiko odprtih meja in na osnovi vzajemnih interesov, kar ustvarja ugodnejše možnosti za urejanje tudi nekaterih še odprtih vprašanj v duhu prijateljstva in dobrososedskega sodelovanja.

V tem okviru je bila posebna pozornost posvečena položaju pripadnikov narodov in narodnosti SFRJ, ki kot manjšina žive v sosednjih državah, ter uresničevanju sprejetih mednarodnopravnih obveznosti glede zaščite in pravic manjšin. Poudarjeno je bilo, da iz ustavne ureditve SFRJ izhaja trajna podpora pravičnim zahtevam manjšin, kakor tudi da razvoj dobrososedskih odnosov omogoča, da se uveljavi vloga manjšin kot pomembnega dejavnika odnosov in sodelovanja s sosedi.

„Takšno vlogo — je rečeno v sporočilu o seji predsedstva SR Slovenije — pa lahko manjšine uresničujejo le pod pogojem, če so njihov položaj in pravice urejeni in jim je zagotovljen enakopraven in svoboden obstoj in razvoj v skladu z demokratičnimi procesi in sodobnim pojmovanjem človekovih in manjšinskih pravic."

Delegacija slovenskih sindikatov

na obisku pri koroških Slovencih

Veččlanska delegacija Zveze sindikatov Slovenije pod vodstvom predsednika republiškega sveta Vinka Hafnerja je bila v začetku tega tedna na obisku na Koroškem. V Celovcu so se gostje iz Slovenije udeležili otvoritve novega poslopja koroške delavske zbornice ter imeli pogovore s predstavniki koroških sindikatov. Svoje bivanje na Koroškem pa so izkoristili tudi za kratek obisk v tovarni Elan na Brnci.

Pred povratkom v Ljubljano je delegacija Zveze sindikatov Slovenije v spremstvu generalnega konzula SFRJ Marka Kržišnika in konzula Alfonza Naberžnika obiskala še koroške Slovence. Na sedežu ZSO so predstavniki obeh osrednjih organizacij tolmačili gostom trenutno narodnopolitično situacijo in pri tem poudarili, da se položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem od zadnjega obiska delegacije ZSS pred leti ni nič spremenil.

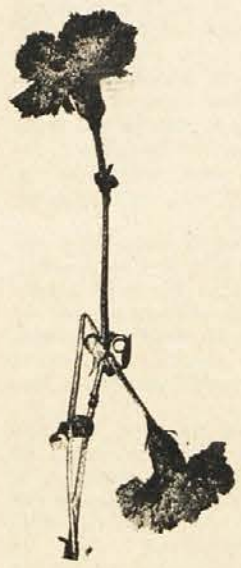

1942 - Štiridesetletnica - 1982
pregnanstva in upora

Vabilo
na

SPOMINSKO SLOVESNOST

v nedeljo 18. aprila 1982 s pričetkom ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu.

Z udeležbo na prireditvi bomo izpričali zvestobo vsebini in pomenu dogodkov, ki so pred štiridesetimi leti usodno posegli v življenje našega naroda.

Na sporedu govori, recitacije in nastop pevskih zborov.

Pripravljalni odbor

MANJŠINE V AVSTRIJI POUDARJAJO:

Člen 7 ni izpolnjen

Obstoj manjšin je resno ogrožen

„Soglasno je bilo ugotovljeno, da člen 7 avstrijske državne pogodbe kakor tudi druga mednarodnopravna določila v zaščito manjšin z zakonom o narodnih skupinah niso izpolnjena ter sta zato obstoj in razvoj narodnih skupnosti v Avstriji resno ogrožena." Tako je bilo poudarjeno na srečanju predstavnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem ter hrvaške in madžarske narodne skupnosti na Gradiščanskem, ki so se minulo soboto v okviru rednih medsebojnih stikov sestali v Brucku ob Muri, da temeljito proučijo položaj posameznih narodnih skupnosti in uskladijo svoje nastopanje napram avstrijski zvezni vladi v vseh zadevah, ki se nanašajo na položaj narodnih skupnosti v Avstriji.

V skupni izjavi, ki je bila objavljena po bruškem posvetu, predstavniki Madžarov, Hrvatov in Slovencev v Avstriji soglasno ugotavljajo, da se z zakonom o narodnih skupinah iz leta 1976 položaj posameznih narodnih skupnosti ni izboljšal, marveč so nasprotno izkušnje s tem zakonom le še utrdile negativno stališče predstavnikov manjšin do tega neuporabnega instrumenta. Madžarska narodna skupnost je sicer z zakonom o narodnih skupinah prvič doživela priznanje, toda za Hrvate zvezni vladi ni uspelo ustvariti pogojev za pozitiven, enakopraven razvoj, medtem ko se pri koroških Slovencih zakon o narodnih skupinah celo zlorablja kot instrument asimilacije in omejevanja slovenskega jezika v javnem življenju.

„Zato predstavniki Madžarov, Hrvatov in Slovencev pozivajo avstrijsko zvezno vlado, naj čimprej ustvari realno podlago za konstruktivne in enakopravne pogovore med narodnimi skupnostmi in zvezno vlado ter narodnim skupnostim končno zagotovi politične in gmotne pogoje za varstvo njihovega obstoja in razvoja," je dalje rečeno v skupni izjavi. Posebej so se predstavniki manjšin zavzeli za ustanovitev manjšinske gimnazije v gradiščanskem mestu Oberwart ter zahtevali splošno uvedbo dvojezičnega predšolskega in šolskega pouka v javnih vzgojnih in izobraževalnih ustanovah.

Nedvoumno so se predstavniki narodnih skupnosti izrekli proti vsakršnemu poskusu izigravanja ene manjšine proti drugi ter ob koncu zvezno vlado pozvali, naj končno izpolni državne in mednarodnopravne obveznosti o manjšinski zaščiti in poskrbi za dialog, na katerega manjšine že dolgo čakajo.

Koroški Slovenci zveznemu predsedniku dr. Kirchschlägerju

Kakor poročamo na drugem mestu, je zvezni predsednik dr. Kirchschläger ob svojem obisku na Koroškem v Tinjah sprejel tudi predsednika obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev dr. Francija Zwittra in dr. Matevža Grilca, ki sta visokega gosta kratko seznanila s trenutnim položajem slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Poleg tega sta mu osrednji organizaciji poslali še pismeno informacijo, katere vsebino v slovenskem prevodu objavljamo tudi v našem listu.

Uredništvo

Slovenska narodna skupnost na Koroškem je kakor znano poleg hrvaške narodne skupnosti na Gradiščanskem mednarodno zaščitena ter so ji v členu 7 državne pogodbe od 15. maja 1955 o zopetni vzpostavitvi neodvisne demokratične Avstrije zagotovljene posebne pravice.

Parlament je v izvajanju državne pogodbe sklenil zvezni zakon z dne 7. julija 1976 o pravnem položaju narodnih skupin v Avstriji. Zvezna vlada je nato po izvedbi tajnega ugotavljanja materinega jezika oz. tajnega ugotavljanja manjšin — čeprav je manjšina to ugotavljanje odklonila in bojkotirala — izdala odredbo o sosvetih narodnih skupin, odredbo o določitvi območij, na katerih morajo biti topografske označbe v nemškem in slovenskem jeziku, ter odredbo o določitvi sodišč, upravnih oblasti in drugih uradov, pred katerimi je slovenski jezik dodatno k nemškemu dopuščen kot uradni jezik, in s katero so bile določene slovenske označbe krajev.

Ta zakonska ureditev pravnega položaja narodnih skupnosti v Avstriji vendar ni v skladu z državno pogodbo, ker je bilo s to ureditvijo območje avtohtone naselitve slovenske narodne skupnosti zoženo za dve tretjini; ker so pripadniki slovenske narodne skupnosti glede na manjšinske pravice, ki jim pripadajo po tej zakonski ureditvi, razdeljeni na osem različnih kategorij; in ker slovenska narodna skupnost ni bila zavarovana pred asimilacijo, marveč je nasprotno zasidrana pravica do asimilacije.

Osrednji organizaciji kot legitimno zastopstvo slovenske narodne skupnosti na Koroškem načelno odklanjata to nezadovoljivo zakonsko ureditev. Zato je pač razumljivo, da se poslužujeta edine možnosti, ki jo imata kot „združenja, ki v smislu svojih pravil zastopajo interese narodnih skupnosti", da onemogočita izvajanje zakona — da ne sodelujeta v sosvetih, predvidenih v zakonu o narodnih skupinah.

Pri tem se seveda zavedata problematike te odločitve, vendar pa z ozirom na odgovornost kot interesno zastopstvo slovenske narodne skupnosti ne moreta drugače ravnati, zlasti, ker nezadostna izpolnitev

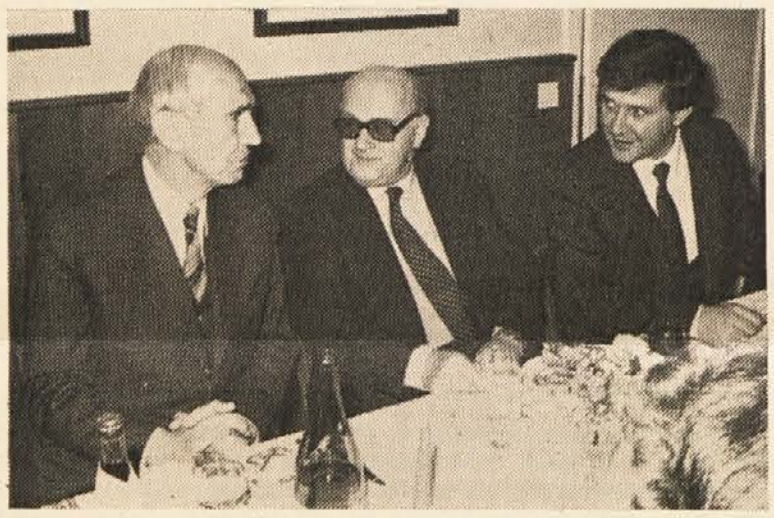

člena 7 velja tudi za bodoče generacije in ker s to zakonsko ureditvijo pravic slovenske narodne skupnosti tudi niso bila izpolnjena večkrat dana zagotovila, da ne bo prišlo do ugotavljanja manjšin in da bo rešitev dosežena sporazumno s prizadeto manjšino.

S tem je bila podlaga zaupanja, ki je vsedotlej vladalo med pristojno vlado in prizadeto manjšino, uničena ter so odnosi med vlado in slovensko narodno skupnostjo praktično od sklenitve zakona o narodnih skupinah z dne 7. julija 1976 dalje ohromeli.

Vendar sta osrednji organizaciji koroških Slovencev kot legitimno zastopstvo slovenske narodne skupnosti na Koroškem vedno spet izrazili svojo pripravljenost za dialog in — ob spoštovanju neodsvojljivih pravic za zagotovitev obstoja in nadaljnjega razvoja slovenske narodne skupnosti v smislu člena 7 državne pogodbe — tudi za kompromisne rešitve. Da bi bila spet vzpostavljena podlaga zaupanja, sta 7. 12. 1979 predložili vladi tako imenovani operativni koledar.

O njem je bil zadnji razgovor z gospodom zveznim kanclerjem dne 4. 12. 1980, ko je bilo načelno zagotovljeno, da bodo proučene možnosti za izpolnitev posameznih točk. V ta namen so na ravni uradnikov sledili nadaljnji pogovori, pri čemer so bile dne 23. 4. 1981 vse točke operativnega koledarja temeljito obravnavane ter skupno določene prioritete glede uresničevanja.

Tudi na deželni ravni je prišlo po predaji operativnega koledarja dne 6. 2. 1981 in 25. 5. 1981 do pogovorov, ki pa niso privedli do nobenih uspehov.

Od takrat ni prišlo do nobene spremembe ohromele situacije, pač pa je treba opozoriti na dejstvo, da se določila zakona o narodnih skupinah praktično izvajajo vedno bolj restriktivno, kar gotovo ne prispeva k temu, da bi manjšina spremenila svojo oceno zakona o narodnih skupinah.

V tej zvezi opozarjamo le na dogodke v Velikovcu, kjer je občina odklonila dovoljenje za slovenski mladinski koncert v občinski dvorani; v Žitari vasi, kjer je občina s sklepom občinskega odbora od vodje ljudske šole pod grožnjo disciplinarskih ukrepov zahtevala odstranitev dvojezičnih napisov v novem šolskem poslopju; ter na zavrnitev slovenskih vlog s strani deželnega šolskega sveta za Koroško — vsi ti ukrepi so bili utemeljeni s sklicevanjem na določila zakona o narodnih skupinah oz. odredb k temu zakonu.

Ta nevzdržni položaj brez dvoma terja sporazumno spremembo sedanje zakonske ureditve pravic, ki jih slovenski narodni skupnosti zagotavlja člen 7 državne pogodbe.

Zato Vas prosimo, spoštovani gospod zvezni predsednik, da zastavite svoj vpliv v tem smislu, da bi v enakopravnem dialogu med vlado in manjšino prišlo do ureditve, ki bo zagotavljala ohranitev in zavarovanje ter razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

V tej povezavi opozarjamo na vladno izjavo z dne 19. junija 1979, v kateri je med drugim rečeno:

V tej zvezi nekaj besed o v Avstriji živečih narodnih skupinah nenemške jezikovne pripadnosti. V njih vidimo tako obogatitev avstrijskega kulturnega življenja kakor tudi most k našim sosednim državam. Zato bo zvezna vlada preko vseh obveznosti iz državne pogodbe in drugih mednarodnopravnih obvez ukrenila vse, da zavaruje obstoj teh narodnih skupin v Avstriji ter zagotovi spoštovanje njihovega jezika in njihove narodnosti. Zlasti se bo zvezna vlada trudila za rešitev problemov, ki bi se na posameznih področjih pojavili pri izvajanju zakona o narodnih skupinah.

Prej nakazana položaj in praksa nista v skladu s to izjavo.

Krajevni odbor ZSO

tudi za občino Bekštanj

Kakor smo že ponovno poročali v našem listu, je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem začela osnovati krajevne odbore, s katerimi želi izgraditi močno in funkcionalno terensko mrežo.

V tem okviru je prišlo do ustanovitve krajevnega odbora ZSO tudi na območju občine Bekštanj. Na ustanovnem sestanku, ki je bil 25. marca 1982 v gostilni Wrolich v Ratečah pri Ločah, je predsednik pripravljalnega odbora Franci Černut pozdravil vse navzoče in naglasil pomen takega odbora tudi za to območje. O namenu in nalogah krajevnih odborov ZSO pa je govoril tajnik dipl. inž. Feliks Wieser, ki je orisal tudi trenutni narodnopolitični položaj koroških Slovencev.

Navzoči so potem izvolili člane krajevnega odbora, ki mu bo predsedoval Tonči Uršic. Po volitvah članov krajevnega odbora je Teodor Domej govoril o zgodovini koroških Slovencev in zlasti o povojnem razvoju naše narodne skupnosti; svoja izvajanja je dopolnil z zanimivimi diapozitivi in tako posredoval zaključen pregled našega življenja in dela.

V diskusiji, ki se je razvila po predavanju, se je pokazalo, da je tudi na območju občine Bekštanj na raznih področjih vsakdanjega življenja prisotno vprašanje člena 7 — boj za narodnostne pravice koroških Slovencev. Sklenili so, da se bo novi krajevni odbor ZSO že kmalu sestal na prvi seji, kjer bo obravnaval konkretna in najbolj pereča vprašanja.

Predstavniki občine Kranj

na obisku v Železni Kapli

V okviru stalnih stikov je delegacija občine Kranj pod vodstvom predsednika občinske skupščine Božiča in predsednika medobčinskega komiteja ZKS Krvine prejšnji teden obiskala občino Železna Kapla. Predstavnike kranjske občine so sprejeli župan Juvan, podžupan Kuhar, član občinskega odbora Klaura in občinski tajnik Kurnik.

Predstavniki obeh občin so z zadoščenjem ugotovili, da je sodelovanje tako na gospodarskem kot na kulturnem in športnem področju razveseljivo dobro; naglasili so željo, da bi se tako nadaljevalo tudi v prihodnje.

Oba župana sta nato skupno obiskala tovarno celuloze Obir na Rebrci, kjer je goste sprejel direktor tovarne dipl. inž. Feliks Wieser ter jih seznanil z delom in načrti te za Železno Kaplo in okolico najbolj pomembne gospodarske ustanove.

V Celovcu se je delegacija občine Kranj sestala še s člani gospodarskega odbora ZSO in potem skupno z njimi obiskala sejem „Gast". Mimogrede so se gostje kratko ustavili tudi v našem uredništvu ter se zanimali za delo pri Slovenskem vestniku in Sindoku.

Po obisku celovškega sejmišča so se predstavniki občine Kranj preko Ljubelja vračali domov.

Tudi Čehi in Slovaki

solidarni s koroškimi Slovenci v boju za narodno enakopravnost

Diskriminatorski sklep občinskega odbora v Žitari vasi, ki je zahteval odstranitev dvojezičnih napisov v novem poslopju tamkajšnje dvojezične ljudske šole, je izzval širok val protestov ne le iz vrst slovenske narodne skupnosi na Koroškem, marveč tudi iz široke avstrijske javnosti ter je segel tudi preko mej naše države. Še vedno prihajajo izjave raznih organizacij in posameznikov, ki izražajo šolskemu vodji Kukovici in preko njega vsem koroškim Slovencem podporo in solidarnost v boju proti takemu kratenju pravic in enakopravnosti.

Med drugimi je v zadnjem času poslalo takšno izjavo tudi Združenje Čehov in Slovakov v Avstriji. V svojem pismu omenjena organizacija, ki ima svoj sedež na Dunaju, sporoča, da se je njeno predsedstvo na zadnji seji bavilo tudi s sramotnim dogodkom v Žitari vasi. Sprejeli so posebno resolucijo, v kateri pravijo:

„Iz tiskovnih poročil slovenskih manjšinskih organizacij smo zvedeli za sramotni sklep občinskega odbora v Žitari vasi, ki zahteva odstranitev dvojezičnih označb v žitrajski ljudski šoli in v nasprotnem primeru šolskemu vodji Fr. Kukovici grozi s pritožbo na nadrejeno oblast.

Združenje Čehov in Slovakov v Avstriji deli ogorčenje slovenske narodne skupnosti in njenih prijateljev zaradi te diskriminacije, ker smo mnenja, da so na dvojezični šoli na dvojezičnem ozemlju vsekakor na mestu dvojezične označbe. Tozadevno podpiramo vse protestne korake slovenskih osrednjih organizacij, ki jih v interesu narodne skupnosti podvzamejo na pristojnih mestih.

Ker se moramo tudi sami kot manjšina, ki živi predvsem na Dunaju in v okolici, dnevno boriti za nadaljnji obstoj in našo samostojnost, globoko občutimo vaša prizadevanja za pravično rešitev žitrajskega škandala."

Ali je državna pogodba

res samo „košček papirja" ?

Ne samo glede obveznosti, ki jih nalaga Avstriji državna pogodba v členu 7, kjer gre za pravice slovenske in hrvaške narodne skupnosti, marveč podobno tudi glede obveznosti iz člena 9, ki zahteva prepoved vseh nacističnih in neonacističnih organizacij in dejavnosti, se avstrijski politiki zelo radi grejo znano politiko ptiča noja: glavo vtikajo v pesek in se delajo, kakor da ne bi vedeli, kaj se okoli njih dogaja.

Ta nojevski beg pred odgovornostjo je privedel tako daleč, da se danes v naši državi svobodno udejstvujejo najrazličnejše grupacije, katerih duhovna opredelitev zelo nevarno meji na „vrednote", ki jih je svoječasno deklariral in zastopal zločinski nacizem. Opozorila in svarila iz vrst demokratov in predvsem nekdanjih žrtev nacizma odgovorni politiki navadno zelo enostavno zavračajo z argumentacijo, da v Avstriji take nevarnosti ni, oziroma da so takšni pojavi tako malenkostni in nepomembni, da jih ne kaže jemati resno.

Šele izzivalnih 150.000 glasov za NDP-jevskega kandidata pri zadnjih predsedniških volitvah je nekoliko zdramilo „spečo vest" odgovornih politikov in se je predvsem SPÖ kot vladna stranka zavzela za ustrezno zaostritev zakona o političnih strankah, da bi tako dobili možnost ukrepanja proti neonacističnim skupinam. Toda pri obeh drugih parlamentarnih strankah njena pobuda ni našla razumevanja: ÖVP in FPÖ sta predlog za ustrezno novelizacijo zakona o strankah zavrnili s sklicevanjem na načela demokracije(!).

Potem je resignirala tudi SPÖ in tako so se vse tri stranke spet znašle v objemu tristrankarske enotnosti, tistega ominoznega pakta, ki začuda vedno tedaj najbolj funkcionira, kadar gre za pravice narodnih manjšin ali za nevarnost neonacizma — torej v obeh primerih za obveznosti iz državne pogodbe, ki pa jih na merodajnih mestih tretirajo tako, kakor da bi bila državna pogodba res samo „košček papirja" in ne mednarodnopravni dokument, na katerem je zgrajena neodvisnost in suverenost avstrijske republike.

ZA OBLETNICO DRŽAVNE POGODBE:

Vseavstrijska demonstracija za mir

Dejstva, da razmetava današnji svet dnevno številne milijone dolarjev za oboroževanje, medtem ko milijoni ljudi umirajo za lakoto; da so zaloge jedrskega orožja že danes tako ogromne, da ne samo enkrat, marveč deset- in stokrat lahko uničijo celotno človeštvo; da se oboroževalna tekma po „zaslugi" blokovske politike še naprej stopnjuje, medtem ko se pogajanja o razorožitvi vedno spet razbijejo — ta in podobna dejstva so povod, da se je začelo v posameznih državah pojavljati tako imenovano mirovno gibanje, ki je medtem doseglo širok mednarodni okvir. Na tisoče in sto tisoče ljudi ne glede na narodno pripadnost, na veroizpoved ali politično prepričanje se zbira na velikih mirovnih demonstracijah, kjer opozarjajo na blaznost oboroževanja ter pozivajo odgovorne državnike, naj končno odnehajo z morilsko politiko in zastavijo vse sile za ohranitev miru.

Taka mirovna demonstracija bo letos tudi v Avstriji, in sicer za obletnico podpisa državne pogodbe 15. maja na Dunaju. Imela bo značaj vseavstrijske prireditve tako po udeležencih kakor še posebej tudi po politični širini organizatorjev. Iz vseh zveznih dežel bodo namreč posebni vlaki in avtobusi vozili udeležence na Dunaj, tako da bo tega dne avstrijsko glavno mesto dejansko tudi središče vseavstrijskega mirovnega gibanja. Med tistimi, ki pripravljajo to veliko srečanje, so najrazličnejše organizacije in skupine, menda jih je več kot 160; lok politične usmeritve sega od komunistov, socialistov in raznih drugih levičarskih grupacij preko strankarsko neopredeljenih skupin do ÖVP-jevskih organizacij in versko usmerjenih združenj.

Prireditev bo potekala pod geslom „Preprečiti atomsko vojno — razorožiti!", torej bo že v tem smislu izzvenela kot poziv državnikom. Pri tem bo v središču zahteva velikim silam, da morajo nehati z nadaljnjim oboroževanjem, da morajo začeti resna pogajanja o razorožitvi, da se morajo odpovedati nameščanju novih raket v srednji Evropi in podobno, kar vse naj bi vodilo h končnemu cilju — uničenju vseh atomskih, bioloških, kemičnih in drugih nevarnih orožij, da bi človeštvo lahko zadihalo osvobojeno večnega strahu pred vojno nevarnostjo.

Posebej bo poziv demonstracije veljal tudi Avstriji in njenim voditeljem, ki prav tako nosijo odgovornost za dogajanja doma in v svetu. Ne nazadnje pa bo ta poziv veljal vsakemu posamezniku, kajti vsi smo poklicani in dolžni, da vsak na svojem mestu prispeva k takšnim odnosom med ljudmi in narodi, ki bodo omogočali miroljubno reševanje sporov in tako prispevali k odstranjevanju nevarnosti oboroženih spopadov. V takem smislu bo mirovna demonstracija lahko zajela res širok krog prebivalstva in izzvenela kot dragocen prispevek v mednarodnem boju za mir ob obletnici podpisa avstrijske državne pogodbe.

23. aprila v Celovcu

Kot priprava na veliko vseavstrijsko demonstracijo za mir, ki bo za obletnico podpisa državne pogodbe 15. maja na Dunaju, bodo v prihodnjih tednih podobne, vendar manjše prireditve tudi po zveznih deželah. Na Koroškem je taka deželna demonstracija predvidena za 23. april, ko se bodo udeleženci iz vse dežele zbrali v Celovcu, da prav tako povzdignejo glas v obrambo miru, proti oboroževalni tekmi in nameščanju novih orožij na evropski celini, za zmanjševanje napetosti in miroljubno reševanje spornih vprašanj v duhu sožitja in sodelovanja med narodi in državami.

Pri pripravah za to srečanje sodelujejo predvsem mladinske organizacije ne glede na svetovnonazorsko opredelitev; med njimi je tudi Zveza slovenske mladine.

Igralska skupina SPD „Zarja“ v Žel. Kapli

navdušila z naprednim odrskim delom

Predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ v Železni Kapli, Miha Travnik je s posebnim zadovoljstvom povedal, da se igralci društva po štiriletnem premoru spet predstavljajo z odrskim delom, kar pomeni, da bodo spet bolj redno uprizarjali igre. Kdor je pretekli petek bil v Železni Kapli, in si v tamošnji farni dvorani ogledal premiero drame Mladost pred sodiščem, ki jo je napisal Hans Tiemayex, bo gotovo menil, da po tako uspešni predstavi, kot smo jo videli, to naravnost narekuje.

Režiser Poldej Zunder si je z izbiro tega dela naložil dvojno breme, prvič, ker gre za igralsko zahtevno dramo in drugič, ker je izbral delo izrazito politično moralnega značaja. Toda v obeh primerih je imel srečno roko, kajti igra je gledalca pritegnila od začetka in je njegovo pozornost obdržala do konca predstave. To pa z igro, s tako zahtevno vsebino, ni tako enostavno, saj publika take uprizoritve pri nas vidi bolj poredko, razen tega pa ljudje raje gledajo zabavne komade.

Zato je uspeh uprizoritve drame Mladost pred sodiščem toliko bolj pomemben in vreden iskrene pohvale. To velja tako za režiserja kot za vas igralce, saj tu ni bilo nikakršnih razlik v podajanju posameznih vlog; vsi so se vživeli v vloge, v katerih so nastopili in to je bilo prijetno razveseljivo, posebno, če upoštevamo, da so nekateri igralci, kot nam je pred predstavo povedal režiser Zunder, stali prvič na odru. Tu lahko tudi brez pridržkov zapišemo, da so vsi od glavnih do manjših vlog zdaleka presegli raven amaterskega igranja, kakršnega smo pri nas sicer vajeni. Seveda ne gre prezreti dejstva, da so v igri sodelovali tudi izkušeni igralci in da je režiser šel po pomoč celo v sosednjo Žitaro vas. S tem pa nikakor nočem zmanjševati režiserjeve sposobnosti, nasprotno!

Zdaj pa k igri, v drami Mladost pred sodiščem nastopajo: Branko Korotaj (sodnik), Karolina Blajs (Eva De Bruin), Franci Lipuš (oče), Helga Dobeitz (mati), Barbara Pavše (Ana Daalders), Franci Sadolšek (Piet van Doorn), Konrad Blajs (Gerard Niekert), Pauli Dolinšek (Gerard De Weert), Marija Blajs (Marija Hogendosrt) in Folti Smrtnik (sodni sluga). Avtor drame Hans Tiemayex obravnava zelo pereče vprašanje, ki se dogaja v povojnih letih na Nizozemskem, a ima vso aktualnost še danes, saj gre za probleme mladine. Gre namreč za razočarane ljudi, ki so se borili proti nacističnemu okupatorju in pričakovali, da se bo življenje po osvoboditvi izboljšalo, je tolikšno, da jih sili v nadaljnjo borbo. Toda to borbo družba sedaj v mirnem času smatra za zločinsko dejavnost. Storilci pridejo pred sodišče. Na zatožni klopi so formalno oni, v resnici pa avtor posadi na zatožno klop vso družbo, ki je kriva, da so ti mladi ljudje morali iti na pot zločina, na zatožno klop pa posadi starše, ki so svoje otroke slabo vzgajali. Pred sodiščem ni mladina, marveč v zadnji konsekvenci vsa kapitalistična družba, njena zlagana morala, lakaštvo, borba za udobje in brezskrbno življenje. Torej je Tiemayexjevo delo globoko napredno in naravnost revolucionarno.

Zato je želeti, da bi igralska skupina SPD „Zarja“ s tem gledališkim komadom šla v goste tudi k sosednjim prosvetnim društvom, kvaliteta igre pa zasluži, da bi Kapelčani šli tudi na kakšno gledališko srečanje v Sloveniji.

Med gosti, ki jih je na petkovi premieri Drame Mladost pred sodiščem pozdravil predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ v Železni Kapli Miha Traunik, so med drugimi bili tudi kapelški podžupan Miha Kuhar, tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, častni predsednik „Zarje“ Peter Kuhar in predsednik sosednjega SPD „Obir“ dr. Avgust Brumnik.

RTV Ljubljana vabi harmonikarje

Na oddaji „Naše srečanje“, ki jo bo televizija Ljubljana tokrat izjemoma snemala 26. aprila 1982 in objavila v sporedu 1. maja zvečer, bodo spet nastopili slovenski harmonikarji pod vodstvom Janeza Kuharja. Vsi, ki bi želeli nastopiti na tem koncertu, pa se še niso prijavili, lahko to store na naslov: Televizija Ljubljana, „Naše srečanje“, Moše Pijade 10, 61000 Ljubljana. V prijavi naj navedejo tudi tonaliteto svoje harmonike. Partizanski harmonikarji in tisti, ki igrajo na diatonične harmonike, bodo zaigrali v B, Es, As in C, F, B duru vsak po eno skladbo, eno bodo zaigrali tisti s klavirskimi harmonikami, ena skladba pa bo za vse skupaj.

Vsi prijavljenci bodo prejeli note in navodila po pošti. Pismu bo priložen tudi poseben kartonček za droben spominček, ki ga bodo udeleženci prejeli pred koncertom. Zato prosimo vse, da se predhodno prijavijo.

Na predvečer praznika ob obletnici ustanovitve OF dne 26. aprila bo zbor harmonikarjev ob 18. uri v ulici Moše Pijade pred televizijsko hišo v Ljubljani.

MED NOVIMI KNJIGAMI:

DVOJEZIČNA KOROŠKA

Z velikim zanimanjem smo vzeli v roke knjigo DVOJEZIČNA KOROŠKA — seznam dvojezičnih krajevnih imen južne Koroške, ki jo je tiskala, izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu ob sodelovanju s KKZ, NT in SIC. Knjigo, prikupnega ročnega formata, sta minuli teden tisku predstavila Franc Kattnig in Janko Zerzer, ki sta seznam tudi sestavila.

Na predstavitvi je bilo povedano, da je potreba po takem seznamu potem, ko je bil razprodan zadnji krajevni seznam krajevnih imen južne Koroške, katerega je pred leti izdal dr. Vladimir Klemenčič, pred njim pa Blaž Singer in dr. Luka Sienčnik, narekovala nov natis seznama dvojezičnih krajevnih imen južne Koroške. Pristop k izvedbi tako zahtevnega dela je brez dvoma zelo pogumno dejanje in avtorjema in vsem sodelavcem brez dvoma gre vse priznanje. Avtorja se tudi zavedata, da pri takem delu gotovo nastanejo večje ali manjše pomanjkljivosti in tudi v predgovoru povesta, da bosta vse tozadevne popravke hvaležno sprejela. Kljub temu pa je treba priznati, da tu gre za zelo podrobno in natančno obdelavo seznama, ki bo za vsakdanjo uporabo gotovo najbolj praktičen seznam, kar smo jih doslej imeli v rokah. To že zaradi tega, ker je v le-tem upoštevana nova razdelitev občin in sodnih okrajev, poštnih in telefonskih karakterističnih številk in drugo. Tako bo knjiga DVOJEZIČNA KOROŠKA dobrodošel priročnik za pripadnike obeh narodov v deželi, saj so kraji razvrščeni po slovenskem in nemškem abecednem redu. Seznam, tako vsaj želita avtorja, naj bi bil tudi pripomoček za uporabljanje dvojezičnih krajevnih imen s strani večinskega naroda.

Žal se avtorja pri krajevnih imenih nista držala najnovejšega razvoja slovenske nomenklature, saj vsa krajevna imena z začetnico „šent“, dosledno pišeta s Št., čeprav po novem vse pišemo skupaj (na primer Šentjakob). Tu je očitno prisoten nek kozervatizem, ki nas Korošce po nepotrebnem prikazuje kot zaostale ali pa morda za nekaj „posebnega“. Tako je bilo dolgo tudi z nazivom „Ves“, ki je po dolgem prerekanju končno le prevladalo spoznanje, da zdaj vsi pišejo vas.

Za druge kritične pripombe, se pisec teh vrstic ne čuti poklicanega in o le-teh prepušča besedo strokovnjakom, ki se bodo verjetno tudi oglasili. Brez dvoma pa bi bil seznam še bolj informativen in popoln, če bi imel dodan še zemljevid južne Koroške. Končno se postavlja še vprašanje, zakaj tako pomembna publikacija ni izšla v sodelovanju dosedanjih avtorjev takih seznamov in v založbi vseh koroških slovenskih kulturnih organizacij in založbo, ko pa je znano, da je tak dogovor obstojal in da je tak projekt že bil v delu?

Knjigo DVOJEZIČNA KOROŠKA, ki vsebuje 942 krajevnih imen južne Koroške (60 več kot dosedanji seznami), lahko kupite za 70 šil. v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

A U L A S L O V E N I C A

Ljubitelje likovne umetnosti opozarjamo, da je razstava grafik akademske slikarke

Tince Stegovec

možno ogledati samo še danes do 17. ure. Kot znano, je razstava v prostorih Aule slovenice v Celovcu, Paulitschgasse 5—7.

Ob 150-letnici smrti J. W. Goethe-ja

V zadnjih tednih je ves nemški narod proslavljal neke vrste „kulturni praznik“, ko je obhajal 150-letnico smrti velikega nemškega pesnika Johanna Wolfganga Goethe-ja.

Slovenci praznujemo svoj kulturni praznik vsako leto 8. februarja, ko se spominjamo svojega največjega pesnika Franceta Prešerna. Že samo dejstvo, da imamo Slovenci vsako leto svoj kulturni praznik — ne samo ob okroglih letnih številkah — dokazuje, da imajo Nemci vsaj otežkočen odnos do svoje kulturne zgodovine; v prvi vrsti je to nedvomno krivda nemške zgodovine, ki je v vseh časih izkoriščala njene kulturne delavce in umetnike v apologijo njenega političnega sistema, konstruirala pojem naroda „pesnikov in mislecev“ (Volk der Dichter und Denker) in na ta način v pravem pomenu besede onesnažila visoko kulturno vrednost in pomembnost njenih najboljših zastopnikov. Da to ni krivda nemških „pesnikov in mislecev“, ki so gotovo doprinesli velik delež do svetovne kulture, je danes jasno. Da pa je potrebno njihovo pesniško izpoved na novo razjasnjevati, jo očistiti zlaganih frazeologij in ideologij, tega se zavedajo tudi nemški kulturni delavci, literarni zgodovinarji in drugi v vedno večji meri.

V dilemi teh protislovij je bilo tudi obhajanje Goethejeve obletnice. Nemške založbe so podvojile naklade Goetejevih zbranih del in hkrati svoje profite; kulturni uredniki nemških časopisov so prispevali več ali manj (v večini primerov manj) duhovite članke o pomenu Goetheja; nemška gledališča so med seboj tekmovala, da bi dala svoj doprinos do pravega tolmačenja Goethejevih dram in tragedij. Televizija — tudi avstrijska — se je potrudila, da bi te in podobne napore posredovala tudi svojim uporabnikom.

Z imenom Goethe se danes istoveti pojem nemške klasike, ki je umetniški produkt novega, takrat nastalega meščanskega razreda v nemškem jezikovnem prostoru in zato zrcali misli, želje in hrepenenja takratnega nemškega meščanstva; prav tako pa tudi zrcali vso klavrnost, nemoč in strah nemškega meščanstva pred plemstvom in dejansko meščansko revolucijo (kot npr. v Franciji) in zaradi tega obtiči v idealizaciji antičnega sveta in koncem koncev v stremljenju do ohranitve takratnega „statusa quo“; to dejstvo se najbolje zrcali v dejstvu, da je bil Goethe ves srečen, da je kot meščan bil vzvišen v plemiča — „von“ Goethe in kot tak nikoli ni imel razumevanja za težnje takoimenovanega četrtega stanu, brez katerega pa je bila vsakršna — tudi meščanska, revolucija nemogoča.

Ravno tako dvolična morala politične nemške klasike, katere glavna zastopnika sta Goethe in Schiller — je omogočila vsem režimom, vključno nacionalsocialističnemu, da so izkoriščali umetnost in izpoved nemške klasike v svoje namene, ker je obtičala v mejah obstoječega, evolucionarne poti in popolnoma abstraktnih vrednot „lepega, dobrega in resničnega“.

Dejanske revolucionarne vsebine v nemški klasiki in Goethejevem delu ne zasledimo; kljub temu se številni literarni zgodovinarji trudijo, da bi v le-tej tako jedro odkrili. Med njimi je tudi šola vzhodnonemškega literarnega zgodovinopisja, katera bi rada dokazala neko „revolucionarno-humanistično dediščino“ nemškega leposlovja. Pri tem se poslužujejo dvomljivih metod: enkrat gredo pravo pot, namreč, da postavljajo pesnika v svoj čas, na drugi pa z raznimi citati iz pesnikovih del „dokazujejo“ revolucionarno ali vsaj napredno miselnost. Toda v trenutku, ko je meščanstvo v Nemčiji bilo povišano v plemstvo, je tudi revolucionarnost, v kolikor je le-te sploh bilo, odmrla. To se zrcali tudi v Goethejevem delu.

Nemška javnost je bila v Goethejevem letu ali mesecu konfrontirana

z najdaljšim (nekateri trdijo najvažnejšim) pesnikovim delom: njegovo tragedijo „Faust“. V avstrijski televiziji smo lahko videli uprizoritev iz graške drame, ki je stala v običajnih mejah „citatne“ uprizoritve, kjer so recitirali monologe in dialoge, kakor so se jih morali učiti dijaki na srednjih šolah. Walpurgisova noč v Auersbachovi kleti je bila zelo spretno inscenirana: to je bila lepa in dovršena muzealna igra, katero si je lahko ogledal penzionirani študijski svetnik ali odličnjak sedmega razreda.

Bolj zanimiva in tehtnejša je nedvomno bila uprizoritev berlinskega gledališča, ki jo je ORF prav tako prenašal; v njej ni bilo ne nobene mistifikacije in idealizacije zgodovine ali literarne predloge, izhajala je brez metafizičnih špektaklov in (skoraj) brez hudiča, in tako vsaj poskušala novo interpretacijo tega „svetega“ nemškega dela (neumnih in slabih kritik ni manjkalo). Tu ni prostor za daljše razglabljanje o raznih Goethejevih uprizoritvah v Goethejevem letu. Toda na film ‚Menphisto‘, ki ga bo oddajala tudi avstrijska televizija, pa je le treba še opozoriti. Posnet je po romanu Klausa Manna, zrežiral pa Madžar Isztvan Szaba. Film (čeprav je mnogo milejši kot literarna predlaga) se odvija v času nemškega nacifašizma, dobro in učinkovito prikazuje mehanizme, kako se dajo umetniki manipulirati od avtoritarnih režimov in kako v ta namen izrabljajo tudi umetnost nemške klasike in kako je slednjo možno tudi izrabljati.

Goethe torej nikakor ni in tudi ni bil „največji“ nemški pesnik ali kaj podobnega, bil pa je eden najvažnejših umetniških zastopnikov nemškega meščanstva in kot takšnega ga tudi praznuje nemško meščanstvo danes.

Njegova umetnost ni neumrljiva gotovo pa važna za njegov čas. Njegovo ogromno delo nam gotovo lahko izpopolni znanje in zavest njegovih sovrstnikov, njegova umetnost je sovplivala na razvoj nadaljnje nemške literature, zato je ne gre prezreti, vendar jo tudi ni treba povzviševati.

fra-ter

Tudi na Brnci lep uspeh prireditve „Pokaži kaj znaš"

Tretja mladinska revija Slovenske prosvetne zveze POKAŽI KAJ ZNAŠ je stekla preko odra v nedeljo v kulturnem domu na Brnci. Tokrat so nastopili otroci iz Roža in Zilje. Obisk je bil res več kot zadovoljiv – starši, znanci in vsi, ki so z zanimanjem sledili programu, med njimi tudi tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, so do zadnjega kotička napolnili dvorano in s tem dokazali kako privlačna je takšna mladinska prireditev. Tudi ta revija je potrdila, da je bil načrt SPZ pravilen: s tem, da se je SPZ izognila centralni prireditvi, nudi možnost nastopa veliko večjemu številu otrok pa tudi veliko več publike lahko obišče take prireditve.

Za uvod je poskrbel mladinski ansambel SPD „Dobrač" z Brnce – v kratkem času, odkar so začeli vaditi, so pokazali lep napredek. Sledil je pozdrav tajnika domačega društva Marjana Galoba in predsednika SPZ Valentina Polanška.

Okrog sto otrok je nastopilo s petjem, igranjem, muziciranjem, recitiranjem in pripovedovanjem. Sonji Ban, ki je suvereno in hkrati prisrčno vodila program in predstavljala nastopajoče, sta pomagali Rožanka Danica in Ziljanka Marica, oblečeni v noši svojih dolin. Marica, doma iz Zahomca, je publiki tudi podrobneje predstavila lepo in zanimivo ziljsko nošo. Na odru je pomagal tudi predsednik društva „Dobrač" Janko Ojcl, ki je po vsej sili tudi „hotel nastopati", no in njegovi prispevki so bili res zelo „duhoviti". Točke programa so potekale v sproščenem vzdušju.

Razveseljivo je, da se je iz obeh koroških dolin Zilje in Roža prijavilo lepo število otrok – z Brda pri Šmohorju, skupina z Ziljske Bistrice pod vodstvom Milene Pipp, iz Zahomca, največ otrok je bilo iz Brnce in okolice ter seveda tudi iz ostalega Roža. Najmlajša udeleženka je bila Kristina, stara dve leti in pol, s samostojno točko pa pogumni petletni Štefan, ki je zapel „Pastirica žgance kuha" in osvojil srca navdušene publike. Nadaljnji sodelavci so bili tudi skupina kulturnega društva „Peter Markovič" iz Rožeka pod vodstvom Margite Lesjak, tamburaška skupina iz Šentjanža v Rožu, ki jo vodi Ivana Weiss, le-ta mora vedno nositi s seboj „šemel" (pručico) za najmanjšega, ki igra na največjem godalu (berdi) in pa skupina iz Loč pod vodstvom Danice Uršic.

Vsak od nastopajočih je za svoj prispevek bil nagrajen z manjšimi darili, ki so jih darovali Slovenska prosvetna zveza, Posojilnica Šentjakob, Posojilnica Ločilo, Zveza slovenskih zadrug in Rutar center iz Dobrle vasi. Otroci iz Zilje in Roža so navduševali z igranjem na klavir, flavte, kitare, orgle, tamburice, harmoniko, celo čelistka ni manjkala. Jozi Sticker iz Šentpetra je igral kar na dva instrumenta hkrati: na kitaro in orglice. Zelo navdušila je tudi mala Hani Robin z Brda, ki je v prelepem ziljskem narečju pripovedovala zgodbe „Od črnelega pikelna" – varianto „Mojce Pokrajculje.

Ob zaključku te uspele mladinske prireditve „Pokaži kaj znaš" lahko samo z zadovoljstvom ugotovimo, da imamo kar dosti mladine in da se ni treba bati, da bomo tako kmalu izumrli. Slovenski prosvetni zvezi, ki je dala pobudo za tovrstno mladinsko prireditev pa iskreno čestitamo, predvsem zaradi tega, ker nam je tako dala priložnost odkrivati mlade talente, ki se skrivajo med našim ljudstvom. Mladinska revija „Pokaža kaj znaš" je hkrati tudi spobuda mladim, da s svojim delom nadaljujejo in dosežejo sadove svojega truda kot glasbeniki, igralci, pevci . . .

Ob tej priložnosti že kar obveščamo, da bo prihodnja mladinska revija „Pokaži kaj znaš" na Radišah.

Slike od zgoraj navzdol:

- **Mladinski ansambel Slovenskega prosvetnega društva „Dobrač" z Brnce**
- **Mladinska skupina z Ziljske Bistrice, ki jo vodi Milena Pipp**
- **Koflerjevi otroci iz Zmotič**
- **Mladinska skupina Slovenskega prosvetnega društva „Jepa-Baško jezero" iz Loč, pod vodstvom Danice Uršič**

Izlet

V KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE MAUTHAUSEN

Zveza koroških partizanov priredi ob obletnici dneva zmage nad fašizmom, 9. maja 1982 enodnevni izlet v nekdanje nacistično koncentracijsko taborišče Mauthausen. Na ogled tega kraja groze vabimo še prav posebno mladino, da se seznani, kako so tam trpeli in umirali tudi naši ljudje. Ob tej priložnosti se bomo poklonili spominu tisočerih žrtev.

Cena vožnje znaša 200 šilingov.

Prijave sprejemamo do 25. aprila 1982 na naslov: Zveza koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10; telefon (0 42 22) 32 5 50. Podrobnosti bomo še pravočasno objavili.

Odbor

Zelena luč za gradnjo

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je dalo projektu Avstrijskih dravskih elektran „Zgornja Drava" zeleno luč. Odlok ministrstva o tem je seveda v interesu avstrijskega gospodarstva, ki se zelo prizadeva ustvariti čim več te dragocene energije.

V okviru projekta „Zgornja Drava" je izgradnja petih elekrarn — Spittal, Mauthbrücken, Paternion, Kellerberg in Beljak. Elektrarna Beljak je že v gradnji. Projekt „Zgornja Drava" zajema rečno območje v dolžnin 53 kilometrov. Naslednja elektrarna, ki jo bodo gradile ADE, bo v Kellerbergu. Pogajanja za tehnično izvedbo elektrarne in glede vodne pravice, so v polnem teku.

Ob otvoritvi GAST 82 je koroški deželni glavar Leopold Wagner med drugim naglasil, da se bo na Koroškem zavzemal za izgradnjo vodne energije in za proizvodnjo premoga v Labotski dolini. To pa je seveda povezano tudi s ceno energije. To se pravi, da bo treba v prihodnje varčno in racionalno uporabljati ta dragoceni energetski vir.

Mladinski seminar v Lipici

Zveza slovenske mladine Slovenije je v Lipici organizirala mladinski seminar, katerega se je udeležilo 50 mladincev iz Slovenije, Furlanije-Julijske Benečije in Koroške. Namen tega srečanja je bil izmenjati informacije in mnenja o delovanju mladinskih organizacij v teh treh deželah.

O aktualni mednarodni situaciji in položaju narodnih skupnosti doma in v zamejstvu so spregovorili Jože Smole, Jože Hartman in Danilo Turk. O povojnem boju Slovencev za uveljavljanje nacionalnih pravic v Italiji in Avstriji sta govorila Milan Pahor in Teodor Domej.

Mladinski seminar v Lipici se je končal z okroglo mizo. Tu so se mladi seznanili z oblikami dela njihovih organizacij in z možnostmi za nadaljnje medsebojno sodelovanje in poglabljanje stikov.

Mednarodni seminar zgodovinarjev o razvoju nacionalnega vprašanja

Nemško-slovenski koordinacijski odbor krške škofije je v sodelovanju koroškega deželnega šolskega sveta, pretekli ponedeljek in torek v Celovcu priredil mednarodni seminar zgodovinarjev o nacionalnem vprašanju na Koroškem od 1955 do danes.

V tem okviru je bilo več predavanj znanih osebnosti; tako je univ. prof. dr. Gerald Stourzh govoril o avstrijski državni pogodbi, višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik o vprašanju, zakaj stoji člen 7 v središču političnega življenja koroških Slovencev, dr. Albert Reiterer o sociioloških spremembah v slovenski narodni skupnosti na Koroškem, dipl. trg. dr. Ernst Waldstein o delu študijske komisije za probleme slovenske narodne skupnosti na Koroškem pri uradu zveznega kanclerja, univ. prof. dr. Theodor Veiter je primerjal avstrijsko in mednarodno manjšinsko pravo, dr. Heinz Tichy je govoril o zakonu o narodnih skupinah, dr. Valentin Inzko o prizadevanjih cerkve za sožitje narodnih skupin na Koroškem, univ. doc. dr. Jože Pirjevec o položaju Slovencev v Italiji in italijanske narodne skupnosti v Jugoslaviji in dr. Reginald Vospernik o kulturnem delovanju koroških Slovencev od leta 1945 naprej.

Med predavanji so bile tudi diskusije tako v skupinah kot v plenumu. Žal moramo ob tej priložnost še zapisati, da je tokrat vabilo oziroma program seminarja bil napisan samo v nemščini (po dosedanji praksi je le-ta bil dvojezičen), kar upravičeno dopušča vprašanje, ali je tudi nemško-slovenski koordinacijski odbor krške škofije pričel izvajati takoimenovano sedmojulijsko zakonodajo, kot se to dogaja pri koroškem deželnem šolskem svetu, ki po novem zavrača slovenske vloge?

Mednarodna štafeta turnih smučarjev preko Alp

Alpe so trenutno prizorišče prečenja Alp v obliki štafet, ki jih sestavljajo turni smučarji iz vseh alpskih dežel oziroma držav.

20. marca so istočasno startali turni smučarji v Trstu in v Nici s ciljem, da se srečajo okrog 20. aprila na sedlu St. Gothard-Paß.

V soboto so smučarje iz Trsta, ki so že prehodili oziroma presmučali del Julijskih in Karnijskih Alp, slovesno sprejeli v Šmohorju. To skupino turnih smučarjev sestavljajo Avstrijci, Italijani in Slovenci.

V imenu občine in v imenu koroškega deželnega glavarja je te turne smučarje in zbrane zastopnike avstrijskih, italijanskih in jugoslovanskih planinskih društev pozdravil župan občine Šmohor, deželni poslanec Max Rauscher. V svojih izvajanjih je med drugim poudaril važno vlogo, ki jo danes igrajo gore in planinci v interesu medsebojnega tovarištva in spoštovanja. Nato so spregovorili tudi zastopniki treh planinskih organizacij sosednih dežel — predstavnik Zveze avstrijskih planinskih društev in Avstrijskega planinskega društva — obe organizaciji včlanjeni v Svetovni zvezi planinskih društev (UIAA — Union internacionale des associatons d'alpinisme), dr. Kurt Dellisch; zastopnik Planinske zveze Slovenije Mirko Fetih in zastopnik Italijanskega planinskega društva dr. Paolo Goitan. Med številnimi planinskimi organizacijami je bilo na sprejemu zastopano tudi Slovensko planinsko društvo Celovec.

Kljub različnosti jezikov se je zbrana planinska publika počutila kot družina. Vsi so se razumeli, če pa je bilo pretrdo, pa so pomagale tudi roke in kretnje.

To prečenje Alp v obliki štafet nima kakšnega tekmovalnega namena, temveč služi izrecno samo plemenitemu cilju, utrjevanju tovarištva med planinskimi društvi in planinci, kajti gore vzgajajo človeka v človeka posebne vrste — idealista, značajneža. Poleg tega je ta pohod turnih smučarjev tudi prepričljiv dokaz, kaj vse zmorejo, če jih druži tovarištvo in volja za podvige.

Častna izjava

K članku „Žitara vas – starši so sami ukrepali", ki smo ga objavili v številki z dne 1. februarja 1980 na strani 4, zaradi katerega je vložil gospod Eduard Leustik, šolski vodja v Št. Lipšu, zasebno tožbo zoper odgovornega urednika Andreja Kokota, podajamo na osnovi izvensodne poravnave naslednjo

častno izjavo:

Z obžalovanjem umikamo vse žaljive trditve zoper gospoda Eduarda Leustika, zlasti da bi bil **„teroriziral starše in z njimi oziroma z otroci ravnal, kakor se mu pač dopade"**, nadalje da bi bil „zapostavljal otroke, ki so obiskovali slovenski pouk", da „starši nočejo več nadalje izpostavljati svojih otrok ekspadam učitelja Leustika, ki je vrhu tega znan po tem, da je vse drugo kot prijatelj slovenske narodne skupnosti" in da bi „učitelj Leustik kot vzgojitelj moral biti odstranjen z vzgojiteljskega mesta enako kot elementi, ki škodujejo dobrososedskim odnosom obeh narodnih skupin v deželi".

Vse žaljive trditve zoper gospoda Eduarda Leustika s tem umikamo, ker so neosnovane in smo jih objavili, ne da bi bili preverili njihove verodostojnosti.

Posebna številka Vestnika koroških partizanov

Nepogrešljiv vir raziskovalcem zgodovine

Posebna številka Vestnika koroških partizanov vsebuje dva dela, bibliografijo Karla Prušnika-Gašperja in bibliografijo Vestnika koroških partizanov. Prvi del smo obravnavali v zadnji številki našega lista, tokrat pa bo govora o drugem delu — bibliografiji Vestnika koroških partizanov. Ta del zajema prispevke petnajstih letnikov od leta 1967 do 1981. Razdeljena je na devet poglavij, ki so po letih urejena po abecednem vrstnem redu avtorjev ali stvarnih naslovov. Pregled vsebine daje sledečo podobo: 1. bibliografije, 2. narodnoosvobodilni boj, 3. biografije, 4. organizacije bivših borcev, 5. narodne manjšine, 6. leposlovje, 7. poročila o publikacijah, 8. razno in 9. kazala. V 15 letnikih Vestnika koroških partizanov je izšlo 55 številk od tega 13 dvojnih in 1 trojna. Zanimiv je tudi podatek, da vse številke obsegajo 786 prispevkov in so natisnjene na 3.505 straneh. Tudi ta bibliografija je bogata in ima posamezne podatke opremljene s številnimi podatki in pripombami.

Paule Žaucer-Matjaž prevzema domicilno listino Prušnikovi bralni znački

Pomembnost posebne številke Vestnika koroških partizanov pa je najbolj naglasil predsednik uredniškega odbora tovariš Pavle Žaucer-Matjaž v spremni besedi, kjer je med drugim zapisal: „Ta številka Vestnika bo nepogrešljiv vir podatkov zgodovinarjem, raziskovalcem in nam vsem bo razgrinjala življenjsko delo njihovega najpomembnejšega rojaka. Šolnikom bo koristen pripomoček pri negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij, mentorjem in bralcem Gašperjeve bralne značke pa bo vodnik skozi Gašperjevo publicistiko. Uresničevalci Gašperjevega duhovnega testamenta pa smo dobili izhodišče za nadaljevanje njegovega dela in vrednotenja njegove obsežne ustvarjalnosti. Našemu uredništvu bosta obe bibliografiji napotilo za kvalitetnejše in čimbolj smotrno oblikovanje vsebinske podobe našega Vestnika in za uresničevanje uredniškega programa. Vsem, ki jim je Koroška pri srcu, ki spremljajo žilavi boj koroških Slovencev, bosta obe bibliografiji uporaben napotek za odpiranje berila, ki priteguje njihovo pozornost."

Pričujoča bibliografija je dejansko nekakšen leksikon o zgodovini koroškega partizanstva saj vsebuje največ gradiva o NOB na Koroškem. V teku 15 let je bilo mnogo napisanega, večina od bivših partizanov, živih prič junaškega upora proti fašizmu in vestnih zgodovinarjev. Zato pobudniku za tisk posebne številke Vestnika koroških partizanov, predsedniku Odbora koroških partizanov v Ljubljani, Pavletu Žaucerju-Matjažu, gre vse priznanje za njegovo prizadevanje. Ob enem pa želimo, da bi redne številke Vestnika koroških partizanov doživele še mnogo letnikov, da bo koroška zgodovina NOB dobila še bolj jasno in pregledno podobo tega težkega obdobja našega naroda.

ZGORNJE BOROVLJE:

Praktični sadjarski tečaj

V soboto, 20. marca je bilo v sadovnjaku kmetije Warum v Zgornjih Borovljah pri Pečnici izredno živahno. Kar okroglo sto kmetov in kmečke mladine, predvsem sadjarjev se je zbralo, da se praktično seznani z raznimi prijemi sadjarstva. Da je prišlo toliko ljudi na ta praktični sadjarski tečaj, ki ga je organiziral katoliški dom v Tinjah, je predvsem zasluga ljudskega glasu, ki se je razširil po Koroški, da vodi ta tečaj znani odlični sadjar inž. Lomberger iz Maribora. Ne samo, da je odličen in mednarodno priznan izvedenec na področju sadjarstva, tudi njegov način predavanja je edinstven, tako da imajo obiskovalci takšnih tečajev kar dvakratno korist.

Idejo za te praktične tečaje v naravi, to je v sadovnjakih, je sprožil naš ravnatelj ljudske šole Karli Samonik, ki je tudi sam navdušen sadjar in hkrati kmet. On je bil tisti, ki je pozdravil zbrane sadjarje in predavatelja in se mu na koncu tega praktičnega sadjarskega tečaja v imenu vseh zbranih, iskreno zahvalil za njegova izredno zanimiva izvajanja.

Naši kmetje se vedno bolj zavedajo, da smo sadjarstvo v zadnjih desetletjih kar precej zanemarjali. Takšni praktični tečaji, zlasti če jih vodijo takšni strokovnjaki kot je inž. Lombergar, pa le vplivajo na naše ljudi, da se začenjajo bolj zanimati za to gospodarsko vejo, ki ne nazadnje, če se ji intenzivno posvečamo, rodi sadove, ki v tem kriznem času vedno bolj pridobivajo na pomenu. Vedno večje je povpraševanje po dobrih plemenitih sortah jabolk in sploh sadja. Izrabimo priložnost obiskov takšnih tečajev, ki so nam vodilo v napredno in pa tudi donosno sadjarstvo.

STROKOVNI ZDRAVNIK-UROLOG

DR. MAKS NACHTIGALL

ordinira od 1. aprila 1982 vsak četrtek od 15. do 17. ure (ali tudi po dogovoru) v Celovcu, Bahnhofstraße 38/III. nadstropje; telefon 83 8 44 - 54 7 44.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku vabi na uprizoritev drame Ivana Cankarja

KRALJ NA BETAJNOVI

v nedeljo 4. aprila 1982 ob 20. uri v farni dvorani v Pliberku.

Nastopajo igralci SPD „Radiše"

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Šentvidu v Podjuni vabi na

koncert

mešanega pevskega zbora KUD „Krka" iz Novega mesta

v sob. 3. aprila 1982 ob 20. uri v kulturnem domu Danica v Šentprimožu.
Dirigent: France Može
Z mešanim pevskim zborom KUD „Krka" iz Novega mesta goji SPD „Danica" že leta prijateljska srečanja.

Odbor

OB ŠTIRIDESETLETNICI PREGNANSTVA IN UPORA

Poročilo o izvedbi

prvega vala izseljevanja koroških Slovencev

„Izselitev politično nezanesljivih elementov iz Koroške v času od 14. 4. do 16. 4. 1942 je bila izvedena po načrtu in brez pripetljajev."

Tako je celovška podružnica državnega komisarja za utrjevanje nemštva že 18. aprila 1942 poročala svojim nadrejenim v Berlinu o nasilni izselitvi prve velike skupine slovenskih družin iz Koroške. Iz tega poročila je razvidno marsikaj, kar prikazuje dosledno načrtnost, s kakršno so nemški fašisti uresničevali svoje zločinske načrte.

V smislu te načrtnosti so že vnaprej poskrbeli, da se za izselitev izbrane osebe ne bi z begom izmaknile „preselitveni dolžnosti": izselitev je morala biti izvedena z enim udarom in ni smela trajati dalje od dveh dni. S tem so hoteli preprečiti tudi vsako „nepotrebno vznemirjanje" obmejnega prebivalstva. Zbirno taborišče v Žrelcu so zadnje dni pred „akcijo" primerno preuredili — z odstranitvijo postelj ter namestitvijo slamnatih ležišč so „zmogljivost" povečali od 200 na 1000 oseb. Za izvedbo izselitve so določili cel bataljon policije, ki so ga 13. aprila premestili v Celovec, kamor je ob istem času prispelo tudi 22 omnibusov in 28 tovornjakov; medtem pa so uradi komisarja za utrjevanje nemštva ter gestapa pripravili potrebne karte, osebne izkaznice in drugo „gradivo", ki je v naslednjih dneh igralo važno vlogo pri tovrstnem „reševanju" koroškega manjšinskega vprašanja.

„Izseljevanje se je začelo zjutraj 14. 4. 1942 in je bilo opoldne 15. 4. 1942 že izvedeno, razen nekaj zamudnikov, po katere je bilo treba v odročne in težko dostopne kraje ter so bili privedeni tekom naslednjega dne," je dalje rečeno v poročilu, kjer so potem navedeni točni podatki: koliko oseb je bilo prvotno predvidenih za izselitev, koliko so jih pozneje izključili, koliko jih niso dobili doma, koliko jih je bilo dejansko izseljenih in koliko so jih končno odpeljali v posamezna taborišča. Res prava nemška temeljitost!

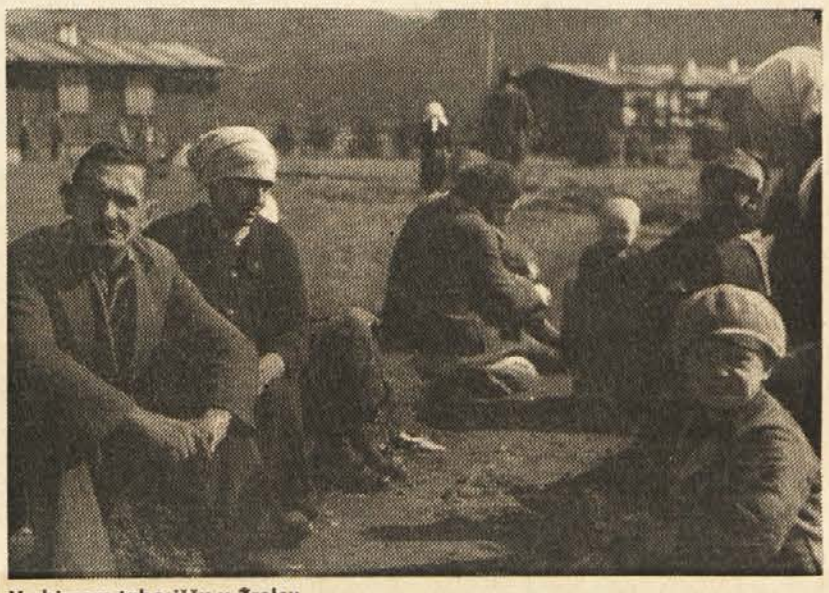

V zbirnem taborišču v Žrelcu

SPD Danica gostovalo na Visokem pri Kranju

Z majhno zamudo poročamo o našem gostovanju na Visokem pri Kranju. Naše SPD „Danica" ima s kulturnim društvom na Visokem tesne prijateljske stike in tako je nekako razumljivo, da so Visočani povabili našo igralsko skupino, da se na Visokem predstavi s spevoigro „Študentje smo". Kot smo že brali v naših časopisih je naše igralce to igro naučil znani kulturni delavec in prijatelj koroških Slovencev Silvo Ovsenk.

Naši igralci so dobro zaigrali, to je dokazal burni aplavz in pa tudi časopisna kritika (Glas, 23. 3. 1982), ki je polna hvale o naših igralcih, češ da so mladostno zagnani in da imajo lep odrski jezik. Vsekakor laskava kritika.

Predstavo si je ogledal tudi avstrijski konzul v Ljubljani Ciril Štern. Naša igralska skupina je povabila visoške kulturne delavce, da vrnejo obisk, kar so Visočani z veseljem sprejeli.

IVAN DOLENC 5

INDIJANKA

Prav kakor Main Streeta se je Sam bal v družbi svoje Jacqueline filmov o Indijancih. Preden ga je spoznalo, je dekle videlo samo nekaj filmov v svojem triindvajsetletnem življenju, in vsi po vrsti so prikazovali običajne pokole Indijancev na ameriškem bajeslovnem Divjem zapadu. Bilo je to v kraju tik pred rezervatom v bližini Kenore, kjer je zrasla. Resnejši ljudje so se večkrat zgražali v krajevnem časniku nad tem nesramnim izzivanjem Indijancev in so protestirali proti prikazovanju tovrsnih filmov v krajih, ki imajo pretežno indijansko prebivalstvo. Toda vse, kar je imel na to povedati neki zastopnik urada za indijanske afere v Winnipegu, je bilo to, da Indijanci pač nimajo denarja za boljše filme, ki zahtevajo vstopnino do enega dolarja in več. In pri tem se je neljuba zadevica končala.

Jacqueline je nekega večera potožila Samu, ko sta se vrnila v sobo:

„Dve uri sem te čakala v avtu in si pasla oči na lepaku za filmsko predstavo na hiši pred sabo. In veš, kaj sem tam gledala? Naslov filma je bil: ‚Maščuj me, brat!' In slika je prikazovala belca, sklonjenega nad indijnskim otrokom, in s krvavim nožem v roki. Povej, Sam, ali sem kaj drugačna od belih žensk, ki si jih poznal pred mano?"

Sam ni vedel, kaj ji naj odgovori.

„Ali poznaš pesem o Hiawathi?" je naposled vprašal. Nekaj mu je reklo, da ji bo Longfellow, ki je poznal Ojibwe tako temeljito kot svoje prisrčne verze, še najbolje odgovoril.

„Seveda jo poznam," je odgovorila Jacqueline. „Naše žene pojejo to pesem, kadar se zazibljejo v otožnost davnih dni."

„Pa poznaš tudi Hiawatho, ki jo je napisal Longfellow, ameriški prijatelj tvojega rodu?"

„Tudi jaz sem znal to pesem iz glave. ‚Ye whose hearts are simple, Who have faith in God and nature,' . . . — Ali še veš, kako nadaljevati?"

„V šoli sem jo znala na pamet."

„Poskusila bom," je rekla Indijanka in povzela začetno kitico:

‚Who believe that in all ages
Every human heart is human,
That in even savage bosoms
There are longings, yearnings, strivings
For the good they comprehend not . . .'

„Verjameš tej pesmi?" jo je prekinil Sam.

„Verjamem," je odgovorila v zadregi.

„Jaz tudi," je zaključil Sam. „Tu je ves odgovor na tvoje vprašanje."

— — — —

Po teh besedah je bil še posebej nežen z njo. Ko je zaspala ob njem, je dolgo opazoval njen mladi obraz in si rekel, da se je v njem prebudilo nekaj kakor ljubezen.

Prvič je občutil, da mu Jacqueline ne pomeni samo lepe ženske, ki jo je na tako lahek način pobral v hotelski sobi. Priznal si je, da je v marsičem boljša od belih žensk, s katerimi se je kratek čas zabaval, potlej pa še isti večer gledal, kako so skočile za drugim moškim, ki jim je le pokazal nekaj denarja.

Ta Indijanka mu je vendar zvesta kakor sužnja. Nikamor se ne premakne od njega. Če nista na poti, sedi v hotelski sobi in si krajša čas s kartami in ilustriranimi magazini. Vdano in ljubeče se mu vrže krog vratu, samo da vstopi v sobo in jo pozdravi.

Vsepovsod, kjer sta prenočevala, je Sam vpisoval Jacqueline kot svojo ženo. Spočetka tega ni vedela. V nekem hotelu blizu ontarijske meje, kjer sta ostala skoraj teden dni, pa se je namerilo, da se je Indijanka nagnila nad hotelsko knjigo, kjer je vpisoval svoje in njeno ime, in spregledala njegovo početje. Pogledala ga je vsa vzhičena in ga pred očmi hotelskega uradnika vzradoščeno poljubila na lica.

„Spomniti sem te morala, kako zelo te imam rada," je pojasnila, ko sta bila sama v sobi v nadstropju. On pa ji tega seveda ni nič zameril.

Tisto noč mu je Jacqueline prvič pela otožne pesmi svojega rodu. Postavila se je k oknu, ki je bilo odprto nastežaj — bilo je konec avgusta, ko je vročina v teh krajih najbolj neznosna — in mu pred težkimi zavesami tudi zaplesala. Sam se bo vedno spominjal tega njenega plesa. S svojimi nežnimi gibi je pripovedovala legendo o vroči ljubezni dveh brez iz Temiskaminguea. Mlademu ljubimcu je bilo ime Chichikoue in strastna ljubimka je bila Koonohaha. Sklanjala sta se drug k drugemu prek reke Ottawe in se ljubila kakor še nihče pred njima. Indijanci so ju posekali s sekirami, ločiti pa ju niso mogli: ljubila sta se tudi v objemu smrti, na poti v Jezero dveh gora, blizu Mount Royala, in še potem, ko so ju tujci vgradili v svojo kolibo kot prirezane deske.

Jacqueline se je v plesu ponujala s preizkušenimi gibi kakor Bivajoča ob tekoči vodi, to je v vlogi Koonohahe, ki brez ljubezni ni mogla ne živeti ne umreti. Polnih deset minut ni spregovorila, potem se je vsa omamljena zgrudila k njegovim nogam in mu strastno zaklicala:

„Kaj čakaš?!"

Zmote in resnice o zdravju

Prav gotovo ste tudi vi med tistimi, ki so od svojih babic in tet, sosedov in starih znancev že neštetokrat slišali, da mošt uničuje zobe, da česen zanesljivo prežene gliste, slabosti na vožnji pa se najlaže otresete tako, da mislite na druge, prijetnejše reči. Morda ste poleg tega prepričani, da so uši nadloga umazancev, da sadje ne redi, pa ga zato lahko pojemo, kolikor nam duša (in želodec) da, dojenčki pa dobijo hudo vročino predvsem zato, ker jim raste nov zob.

Sicer se lahko tolažite, da niste edini, ki verjame, da je vse to sveta resnica, saj so takšna prepričanja stara že nekaj sto, morda pa celo več let. V nekaterih je celo precej resnice, zato pa so druga vsaj napačna, če že ne škodljiva. Zato vsaj preberite teh sto „resnic" o zdravju: takoj boste ugotovili, da v vseh ni resnice, pa velja zato čimprej ločiti zrno od plev.

1. Prevelika količina holesterola povzroči srčni infarkt.

Ne, to ni nujno. Močno poenostavljeno bi to lahko razložili takole: holesterol se v določenih pogojih res nabira in nalaga v arterijah, lahko pa se zgodi, da se v malce spremenjenih pogojih odvečni holesterol brez vsakršne škode za naše zdravje spet razkroji v jetrih.

2. Za umivanje zob so najboljše trde zobne ščetke iz naravnih ščetin.

Ne, nikakor. Mnogo boljše so zobne ščetke iz dolgih, prožnih in lepo zablejenih umetnih ščetin, ki se celo v vodi ne zmehčajo, poleg tega, da jih laže čistimo, pa tudi ni bojazni, da bi postala gojišča bolezenskih bakterij. Za zelo trde ščetine pa že dolgo vemo, da lahko povzročijo celo vnetje zobnih dlesni.

3. Ženska, ki je doživela hud pretres, lahko nekaj mesecev ostane brez menstruacije.

Da, to drži. Hud pretres lahko poruši ravnotežje v hipotalamusu, ki preko hipofize vpliva na nastajanje in izločanje hormonov v jajčnikih, na dozorevanje jajčeca in ovulacijo.

4. Gripo lahko preženemo, če le vztrajno jemljemo antibiotike.

Ne nikakor. Virusu gripe antibiotiki ne pridejo do živega. Za zdaj še ni dokazano, da bi z jemanjem antibiotikov preprečili infekcijo, vemo pa, da se prav zaradi tega utegnejo razviti izjemno odporne bakterije. Če gre za gripo, bo zdravnik morda predpisal antibiotike le izredno občutljivim ali kako drugače bolnim ljudem.

5. Če ženska jemlje kontracepcijske tablete, se bo zredila najmanj za kilogram ali dva.

Da, zgodi se, da se ženska, ki jemlje kontracepcijske tablete, zredi za kilogram ali dva, čeprav gre za tablete, ki vsebujejo majhne količine hormonov, pa zato ne vplivajo niti na nastajanje maščobnih blazinic niti ne zadržujejo vode v telesu. Prav zato zdravniki menijo, da gre pri neznatnem povečanju telesne teže za psihosomatske vzroke: ženske, ki se bojijo stranskih učinkov kontracepcijskih tablet, morda prav zato več jedo. V izjemno redkih primerih, ko se ženska, ki jemlje tablete, res pretirano zredi, pa je treba bodisi zamenjati tablete, bodisi preizkusiti drugačne načine preprečevanja nezaželjene nosečnosti.

6. Saj nisem predebel(a), preveč tehtam samo zato, ker imam močne kosti.

Ne bo držalo: teža okostja je v tem primeru skorajda zanemarljiva, saj je med obema skrajnostma, med najmočnejšim in najneznatnejšim, komajda dva kilograma razlike. Res pa je, da bo mišičast človek tehtal precej več kot debeluh približno enake postave, saj so mišice precej težje od maščobe.

7. Otrok, ki se je zastrupil, naj popije čimveč mleka.

Nikar: v nekaterih primerih bo mleko še poslabšalo že tako kritičen položaj. Tudi bruhanje bo škodovalo, če je otrok popil jedko tekočino, ki bo že drugič stekla po požiralniku.

8. Strahotno me boli glava, bržkone so kriva jetra.

Ne, nikakor. Če vas boli glava, če vam gre na bruhanje, če vas boli trebuh, je treba vzroke iskati drugje: morda gre za alergijo, težave z žolčnikom ali pretirano jemanje zdravil.

9. Po operaciji prostate postane moški impotenten.

Ne, to ni res. Res pa je, da postane neploden, ker se semenska tekočina po operaciji ne izliva več v sečevod, temveč v mehur. Na samo spolno moč pa operacija prostate prav nič ne vpliva.

10. Kozarček viskija koristi srcu.

Ne, požirek vsikija (pa seveda tudi vsake druge alkoholne pijače) resda malce razširi srčne arterije, še zdaleč pa ne preprečuje infarkta in napadov angine pektoris. Daleč od tega: srčni bolnik bo po kozarčku ali dveh pozabil na bolečino in slabosti in morda prav zato pretiraval s telesnimi napor.

11. V mesu morskih rib je več soli kot v mesu sladkovodnih.

Sploh ne, razlika v slanosti je neznatna, večinoma pa je sploh ni.

12. Jejte hrano, ki vsebuje veliko kalcija, pa boste imeli zdrave zobe.

Ne, to ni res. Tone mleka in sira ne odtehtajo nekaj miligr. fluora. Prav fluor je tisti, ki veže v zobeh fosfor in žveplo in hkrati zadržuje kalcij.

13. Konzervirana hrana je revnejša z vitamini.

Ne, če sadje in zelenjavo sterilizirajo ob natanko določeni temperaturi natanko določen čas, obdrži pravilno konzervirana hrana celo precej več vitaminov od „sveže", ki je morda nekaj dni potovala in zorela v hladilnikih. Tako se v doma skuhani prikuhi ohrani polovica vitaminna C, pravilno konzervirana zelenjava pa ga obdrži tudi osemdeset odstotkov.

14. Človek potrebuje na dan osem ur spanja.

Ne, res pa je, da spi odrasel človek povprečno osem ur na dan. To pa seveda pomeni, da se posameznikove potrebe po spanju lahko močno razlikujejo od potreb drugih ljudi. Sploh pa ni pomembno, ali spi človek šest ali devet ur, da le ostane čez dan spočit in svež.

15. Zaradi slabe prebave lahko dobimo tumor.

Ne, zaradi lene prebave že ne, pa čeprav bi bili zaprti nekaj tednov. Povsem mogoče pa je, da je vzrok dolgotrajnega zaprtja tumor v debelem črevesu.

16. Nosečnica naj le je za dva.

Da, vsekakor, če gre za kakovost, ne pa za količino hrane. Nosečnica naj je čimbolj raznovrstno hrano, bogato z beljakovinami, kalcijem in železom. Sicer pa bo v prvih treh mesecih dodatnih sto petdeset, v drugih in tretjih pa tristo petdeset kalorij povsem zadoščalo, da se bo zredila potrebnih deset do dvanajst kilogramov.

17. Pri masaži bo shujšala le maserka.

Ne, shujšal ne bo nihče. Masaža ne odstranjuje tolšče, maserka pa bo pri delu izgubila nekaj gramov vode, ki jih bo nadoknadila že z nekaj požirki tekočine. To pa seveda še zdaleč ne pomeni, da masaža ni koristna.

Cigareta za volanom

Voznik s cigareto za volanom ni tako redek pojav, le malokdo od kadilcev pa se zaveda, da je lahko kajenje za volanom nevarno. Že iskanje zavojčka in odpiranje cigaret voznika zaposli, tako da je za trenutek nepozoren, prav to pa je včasih usodno, saj se prometna situacija lahko v hipu spremeni.

Prižiganje cigarete utegne biti še bolj nevarno. Razen trenutne nepozornosti, vsaj ena roka je zaposlena s prižiganjem, obstaja še nevarnost požara: neugasla vžigalica, ki pade nepazljivemu šoferju iz rok na tla,lahko zaneti požar v avtomobilu.

V krvi voznika se pri inhaliranju nikotina nabira tudi CO (ogljikov monoksid) in to ne v tako majhni količini. Če kadijo še sopotniki, se količina CO v krvi voznika še zvišuje, prav tako pa tudi nekadilcem v avtomobilu, ki so prisiljeni vdihavati dim.

Avto je zelo majhen, še kar dobro tesnjena kabina, ki vedno vsrkava vsaj majhne količine CO in izpušne pline iz lastnega motorja, v klancih, pri počasni vožnji (na mejnih prehodih) pa še od vozil, ki so v koloni. Pozornost voznika se sorazmerno z vdihano količino CO hitro manjša, njegov reakcijski čas pa se podaljšuje. Zato bi v takšnem primeru težko govorili o varni vožnji.

Cigaretni dim in večja potreba po zračenju, ki ustvarja nenehen prepih v avtu, povzročajo včasih tudi močno solzenje; zaradi tega mora včasih voznik tudi ustaviti, ali pa se bo moral navaditi na kronično vnetje očesne sluznice.

Tudi odvržen neugasel cigaretni ogorek lahko zaneti požar v avtomobilu; tudi če ga voznik odvrže skozi okno, lahko ogorek zračni tok prinese nazaj in šele dim za hrbtom lahko voznika opozori, da je nekaj narobe. Odvržen ogorek skozi okno pa lahko zaneti požar tudi v okolici (suha trava, gozd).

Kako hitro se porabi kisik v avtomobilu,se prepričamo, če postavimo prižgano svečo na tla in zapremo vrata in okna. S kajenjem pa se še hitreje slabša zrak v avtomobilu, zato si raje privoščimo nekaj minut postanka, če že moramo kaditi, med vožnjo pa naj se kajenju odpovesta tako voznik kot sopotnik.

„Enakopravnost" žensk na delovnem mestu

Večkrat beremo v časopisih o ženskah v ZDA, ki tožijo „šefa". Dostikrat se potem identificiramo s temi ženskami in jim damo prav, kadar pa se ne identificiramo, pa samo zato, ker se po mojem pač razlikujemo od žensk v tem, da se večinoma ne upamo braniti. Zakaj?

Večinoma imamo strah pred šefom, ja celo pred sodelavcem, ker je pač on moški in šef moškemu dostikrat več zaupa, oz. se na njega bolj zanese, ker je pač istega spola.

Dostikrat se tudi dogaja, da se v pisarnah včasih več ur zabavajo celo kvartajo ali igrajo šah. Kdo igra? Večinoma moški: n. pr. šef s svojim sekretarjem. V enem kotu pa sedi tajnica pri pisalnem stroju in tipka pismo, ker mora pošta pač biti čim prej urejena. Približno vsakih pet minut zazvoni telefon. Kdo dvigne slušalko — Ista tajnica, njen sodelavec se ja zabava s šefom pri šahu. — Razumljivo (vsaj zame) je, da je v pismu nekaj napak. Po mojem ni mogoče dvigati slušalko, tipkati, dvigati slušalke . . ., morda celo še pripraviti kopijo za šefa, ki potem gre na sestanke i. t. d., ne da bi prišlo do napak pri takšnem delu.

Gotovo boste zdaj mislili, da vam pripovedujem pravljico. Pa vendar ni tako, ker dostikrat to doživljajo sekretarke in druge delavke, za prizadete to ni pravljica, temveč grozovitost. Sigurno se boste zdaj vprašali, kako je to mogoče ali zakaj se dotična ne „brani". Iz prakse vem, da se večinoma nobena sekretarka ne upa odpreti ust in povedati svojega mnenja, v strahu da se ji ne bi smejali, je ne bi vzeli resno, ali ji celo odpovedali službo. Le redko kdaj se katera upa, motiti svojega šefa, ki je v stalni „živčni napetosti, n. pr. pri svoji igri.

Morda pa le premislijo šefi, kljub temu, da morda ne ravnajo čisto tako kot sem opisala, da bi se tudi sekretarka rada oddahnila n. pr. pri igranju šaha in ne samo „pretegnjen" šef.

M. L.

Sam se je zavedel, da brez nje ne bi mogel več živeti.

– – – –

Tako sta uživala, trgovala in se ljubila do naslednje pomladi. Jacqueline mu je bila vsak dan ljubša in vabljivejša. Samov posel je poznala kakor on, vse je opravila brez njega, kadar ji je tako naročil, in vse je v opravila v najboljšem redu. Ko sta marca meseca spet zakorakala po winnipeških cestah, je hodila poleg njega kakor meščanka. Imela je ponosne kretnje, kot bi se zavedala svoje lepote. In znala se je obrniti v trgovine in restavracije, kjer sta kupovala in jedla. V nočnih zabaviščih ni pila čez mero, pa čeprav se je Sam včasih tako napil, da je ona morala poravnati račun iz njegovega žepa in ga spraviti v posteljo.

– – – –

Sedmega aprila je moral Sam na neki urad zaradi nekakšnega potrdila. Tisti čas sta bivala v majčkenem hotelu „Aberdeen", tik ob avtobusni postaji. Okrog druge ure popoldan je Sam dal Jacqueline deset dolarjev in ji rekel, naj sede v njegovi odsotnosti v frizerski salon. Poljubil jo je na čelo in na usta in ji še naročil, naj se pazi na cesti, da je kdo ne ugrabi. Ona se je na to glasno zasmejala in mu odgovorila, naj se nikar ne mudi dolgo, ker bre znjega nima kaj početi v pusti sobi.

Sam je v uradu naglo opravil. Pred peto uro je bil že na poti domov. V središču mesta, na ulici Notre Dame, je parkiral svoj avto, da kupi svojemu dekletu pri Eatonu velike uhane, ki si jih je bila že dolgo želela. Ko je z uhani v žepu spet stal na ulici, je slišal, da nekdo kliče njegovo ime. Ozrl se je naokrog in zagledal svojega bivšega prijatelja, s katerim se je pred leti na isti ladji pripeljal v Halifax. Srečanje po tolikih letih ga je prevzelo. Izkazalo se je, da je tudi Wolfgang Scherber zašel med trgovske potnike. Beseda je dala besedo in prijatelja s poti prek oceana sta kmalu sedela v najbližjem lokalu ob steklenici najboljšega quebeškega vina.

Tam sta si pripovedovala svoje zgodbe. Oba sta poskusila že vse poklice v svoji novi domovini. Preživela sta težke in žalostne, pa tudi vesele čase. Naročevala sta izmenoma pijačo in drug drugega pozorno poslušala.

Sam je povsem pozabil, da je večer že minil. Zjutraj ob dveh sta pristala s taksijem v neki kavarni, da se potolažita s črno kavo in se poslovita.

„Žena me čaka," se je opravičil Wolfgang in pogledal na uro.

Tedaj se je tudi Sam iztreznil. Prijel je za škatlico z uhani, ki jo je imel v žepu, in se dvignil od mize. Ko je čakal več kot pet minut na taksi, da se odpelje do svojega avta na Portegu se mu je zdelo, da mu gori pod nogami. „Jacqueline!" je pritajeno zaklical.

– – – –

V hotel se je vrnil malo pred tretjo uro. Odhitel je po stopnicah do svoje sobe in v naglici odprl vrata.

„Jacqueline! Jacqueline!" se je začel opravičevati. „Zasedel sem se z nekim svojim starim znancem . . ."

Prestrašen se je ozrl po sobi. Dekleta ni bilo nikjer. Skočil je v kopalnico. Tudi tam je ni bilo. Naglo se je obrnil in se vrnil k vratarju v pritličje.

„Ali ste videli mojo ženo?" je vprašal brez sape.

„Odšla je na sveži zrak, kakor mi je rekla, nekje po polnoči," odgovori vratar. „Pustila vam je tole pismo."

Sam je vrgel vratarju dva dolarja in stopil s pismom na cesto. Pod svetilko pred vrati hotela ga je odprl in čital:

„Naveličal si se me, Sam. Dolgo sem te čakala in jokala v sobi. Odšel si k beli ženski. Tudi sama odhajam, čeprav bi te prav rada počakala in vprašala, ali so belke res boljše od tvoje Indijanke. Neizmerno te ljubim in te bom vedno ljubila, dokler bom živela. Zbogom, in hvala za vse lepo, kar sem imela pri tebi."

Pisava je bila okorna in črke so se vlekle počasi prek dolgega lista belega papirja.

Samu je bilo, da bi zakričal. Stekel je do svojega avta. Šele ko je že sedel za volanom in pognal motor, se je zavedel, da ne ve, kje naj jo išče. Začel je vozariti skozi zapuščene winnipeške ulice. Vozil je ure in ure, ne da bi ugledal svojo Jacqueline. Proti jutru je začel vstopati v restavracije. Pregledal je najmanj dvajset lokalov in povsod spraševal po lepi Indijanki. Potem se je spomnil, da ji je dal deset dolarjev in da morda sploh ni prišla na vrsto pri frizerki, kjer ni bila naročena. Z desetimi dolarji se daleč pride, posebno še z avtobusi, ki stoje nedaleč od hotela. Kam se je le obrnila?

Sam se je tolažil z mislijo, da se prav gotovo povrne. Morda ga že čaka v hotelu. Naglo se je vrnil in vprašal zaspanega vratarja, ali je Jacqueline že nazaj.

„Nikogar ni bilo sem vso noč," se je glasil odgovor.

Sam je sedel v svoji sobi in čakal. Čez čas si je rekel, da bo prej prišla, če bo zaspal. Spal je do poldneva in se prebudil sam v sobi.

Popoldne je odšel k nekemu zasebnemu detektivu, ki ga je poznal iz svojega posla s svečami. Dal mu je Jacquelinin opis in mu obljubil plačati vse stroške, samo da mu jo poišče.

Čakal je dan, čakal je dva dni, čakal je ves teden. Nič. Lepa Indijanka je izginila brez sledu.

„V Winnipegu je ni, to vam zagotavljam," je izjavil debelušni detektiv. „Če kje živi, bi se morala pokazati na ulicah vsaj enkrat v tednu dni. Prepričan sem, da je zapustila mesto."

(Dalje v prihodnji številki)

Bogata založniška dejavnost

Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Kakor smo v našem listu že večkrat poročali, razvija Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani v okviru svoje razvejane dejavnosti tudi bogato založniško aktivnost. Leto za letom pošilja na knjižni trg in predvsem v znanstvene ustanove, knjižnice in arhive doma in širom po svetu številne publikacije s posameznih področij. Tudi v zadnjem času je zišlo v njeni založbi precej novih knjig, ki prinašajo zanimive razprave, poročila in druge prispevke. Gre predvsem za strokovne objave, ki so v glavnem namenjene ožjemu krogu interesentov in zato ne kaže v našem listu o njih obširneje poročati, marveč jih želimo le na kratko predstaviti.

Novost na področju založniške dejavnosti SAZU je Vestnik, ki ga je z letnico 1980 začel izdajati Inštitut za marksistične študije ter sta doslej izšla dva zvezka prvega letnika. Namen te publikacije je, kakor je povedano v uvodni besedi, predstaviti znanstveno-raziskovalno dejavnost inštituta širši znanstveni, strokovni in sploh vsej zainteresirani javnosti. V prvem zvezku je predstavljen uredniški koncept za izdajo zbranih del znanega slovenskega marksističnega misleca in kulturno-umetniškega kritika Borisa Ziherla, nato sledi bibliografija del Borisa Ziherla, medtem ko je Borut Pihler objavil obsežno gradivo za zgodovino marksizma na Slovenskem s kronološko predstavitvijo člankov in študij iz slovenskih revij in časnikov v obdobju od leta 1899 do leta 1935; drugi zvezek pa prinaša vrsto prispevkov raznih avtorjev, ki predstavljajo nekatere rezultate raziskovalnega dela sodelavcev inštituta na področju aktualnih vprašanj teorije znanosti in marksizma.

Inštitut za marksistične študije pa je svoj uredniški koncept za izdajo zbranih del Borisa Ziherla začel tudi že uresničevati: izšla je prva knjiga Zbranih del, ki obsega obdobje od Ziherlovega vstopa v slovenski kulturni prostor leta 1933 do zloma stare Jugoslavije aprila leta 1941. V knjigi so nanizani članki, daljši spisi in prve polemične razprave, ki pa že označujejo skoraj vsa poglavitna področja, katerim je dolga desetletja veljala Ziherlova znanstvena, filozofska in politična dejavnost: zanimanje za kulturo, posebej za umetnost in znotraj nje za literaturo; polemično soočanje z novimi literarnimi tokovi in koncepcijami umetnosti; kritični spoprijem s sodobno meščansko filozofsko in družbeno mislijo; proučevanje zgodovine, posebej še tistih dogodkov in procesov, ki so povezani z osvobodilnimi težnjami delavskega razreda in zatiranih kmečkih množic; poglobljene teoretične analize sodobnih družbenih in političnih procesov; ustvarjalna uporaba dialektične, historično-materialistične metode. V celoti bo zbrano delo obsegalo predvidoma šest knjig, ki bodo predstavljale prvo sistematično in teoretskoanalitično predstavitev dokaj obsežnega dela Borisa Ziherla, pomembnega slovenskega družboslovca in enega utemeljiteljev marksistične sociološke znanstvene misli ne samo v Sloveniji, ampak v Jugoslaviji sploh.

Geografski inštitut Antona Melika je v Razredu za prirodoslovne vede objavil dva nova letnika Geografskega zbornika. Obe knjigi predstavljata rezultate raziskovalnega dela z več različnih področij, vendar je tokrat viden poudarek na geografiji poplavnih področij na Slovenskem. V vsaki knjigi je objavljenih več prispevkov, dodane pa so še obsežne priloge. Prav tako v Razredu za prirodoslovne vede je Inštitut za raziskovanje Krasa izdal 9. zvezek Krasoslovnega zbornika, ki obsega vrsto razprav in dognanj o tej značilni slovenski pokrajini.

V zbirki Vprašanja znanosti je izšel zbornik referatov, ki so bili podani na dvodnevnem posvetovanju (22. in 23. aprila 1981) o vlogi znanosti pri oblikovanju strategije razvoja SR Slovenije. Posvetovanje sta na pobudo Raziskovalne skupnosti Slovenije pripravila Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter Raziskovalni inštitut fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo, sodelovali pa so številni strokovnjaki, ki so iz različnih zornih kotov osvetlili problematiko razvoja Slovenije.

Na Brdu pri Kranju je bil lani septembra znanstveni sestanek medicinskih razredov in oddelkov jugoslovanskih akademij ter so bili tamkaj podani referati objavljeni v zborniku, ki ga je izdal Razred za medicinske vede pri SAZU. Inštitut za slovensko narodopisje pa je objavil obsežno delo Josipa Dravca z naslovom „Glasbena folklora Prlekije", kjer je na več kot 500 straneh predstavljenih 570 napevov in 515 tekstov ljudskih pesmi iz Prlekije, ki predstavljajo današnje stanje glasbene folklore v tem delu severovzhodne Slovenije med Muro in Dravo.

21. Mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva

OD 9. DO 19. APRILA 1982
NA SEJEMSKEM RAZSTAVIŠČU V KRANJU

bo nudil izčrpen pregled sodobnega napredka agroživilstva ter kmetijske in gozdarske mehanizacije.

V času sejma: razstave, strokovna predavanja, praktični prikazi.

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 2. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Svet otroške in mladinske knjige — 10.30 Enkrat brez skrbi — 12.00 Tako igram več oseb čisto sam — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.15 Modna revija — 21.20 Podelitev zlate kamere 1982 — 22.20 Reklama in šport — 22.30 Nočni studio — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 3. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Šola danes — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Mi — 11.05 Dopoldanski koncert — ob 250-letnici rojstva Josepha Haydna — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 14.25 Domovinski film — Deklica iz Böhmerwalda — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Športna abeceda — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Predstavimo, da . . . — 22.00 Šport — 22.25 Vestern — 23.50 Poročila.

NEDELJA, 4. 4.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Retorična komunikacija — 14.30 Sanjajoča usta — 16.00 Klaus Maria Brandauer v pogovoru z Elisabetho Bergner — 16.30 Zrcalne slike — 16.45 Nils Holgerson — 17.10 Gibanje je vse — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Operni vodič — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Mefisto — 22.40 Poročila.

PONEDELJEK, 5. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Zgodovina fotografije — 10.30 Dekle iz Böhmerwalda — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Uredništvo — 15.45 Zorov povratek — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Winnie Puuh — 17.55 Fauna Iberica — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.00 „Kje sem?" — 21.05 Profesionalci — 21.55 Šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 6. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Šola danes — 10.00 Kaj bi lahko postal? — 10.30 Komedija — 12.00 Harold Loyd — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 16.05 Zorov povratek — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „M" Kritični obzornik — 21.00 Zrcalne slike — 21.45 Olimpijsko zlato — 22.30 Poročila.

SREDA, 7. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Zgodovina fotografije — 10.35 Sanjajoča usta — 12.00 Dokumentarni film Thea Hörmanna — 12.15 „M" kritični obzornik — 13.00 Uredništvo — 15.30 Hej mornar! — 17.00 Zeleni klobuk — 17.30 Winnie Puuh — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Lovec za starinami — 21.40 Šport.

ČETRTEK, 8. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Avstrijsko vinogradništvo — 10.30 Lovec na starine — 11.55 Pasijon Indijancev — 12.15 Organizirana potrata — 13.00 Uredništvo — 15.35 Mali Arhimedes — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Winnie Puuh — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ptiči od blizu — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ulica Kaiserhofstraße 12 — 21.55 Oljska gora je povsod — 22.40 Šport — 23.30 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 2. 4.: 16.10 Iz parlamenta — 17.30 Retorična komunikacija — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Velika pustolovščina Himalaja — 21.00 Fascinirano raziskovanje — 21.15 Modna revija — 21.20 Politika v petek — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Ben — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 3. 4.: 16.10 Dunaj in njegova glasba v anekdotah — 16.55 Trailer — 17.30 Primer ljudskega odvetnika? — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Nogomet — 18.30 Božanski somrak — 20.40 Poročila — 21.55 Karl Löbl v pogovoru s Kurtom Pahlenom — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 4. 4.: 10.00 Writers in prison — 16.15 Šok moderne — 17.00 Velika pustolovščina Himalaja — 17.45 New seekers in concert — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Odkritje ob polnoči — 21.45 Skrivnostni sosed — 22.30 Šport — 1.00 Poročila.

PONEDELJEK, 5. 4.: 17.15 Šok moderne — 18.00 Znanje danes — 18.30 Prebujajoča se dežela — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Draga družina — 21.00 „Kje sem?" — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Žametni čevelj — 23.45 Poročila.

TOREK, 6. 4.: 17.00 Šok moderne — 17.45 Tehnike likovne umetnosti — 18.00 Orientacija — 18.30 Prebujajoča dežela — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zabavna oddaja — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 7. 4.: 17.15 Šok moderne — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Ubežnica — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.05 Glasbena scena — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Cikel Feryja Radoxa — 23.05 Sonce stoj — 23.30 Poročila.

ČETRTEK, 8. 4.: 16.45 Poj z nami — 17.15 Šok moderne — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Umetniki sprašujejo po bogu — 19.25 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dalli, dalli — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Da fede sacrilega — 0.20 Poročila.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 2. 4.: 4.30 Poročila — 4.50 Dnevni koledar — 5.20 Rekreacija — 6.10 Prometne informacije — 6.50 Dobro jutro, otroci — 7.25 Iz naših sporedov — 7.30 Z radiom na poti — 8.00 Poročila — 8.35 Otroške igre — 9.05 Glasbena matineja — 10.00 Poročila — 10.05 Rezervirano za . . . — 11.05 Ali poznate . . .? — 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji — 12.00 Poročila — 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalne godbe — 13.20 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 13.50 Človek in zdravje — 14.25 Voščila — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.30 Napotki za turiste — 15.50 Radio danes, radio jutri — 16.00 Vrtiljak — 18.00 Pojemo in godemo — 18.30 S knjižnega trga — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Lahko noč, otroci — 19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela . . . — 20.00 Uganite, pa vam zaigramo . . . — 21.00 Poročila — 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.25 Iz naših sporedov — 22.30 Radi ste jih poslušali — 23.00 Poročila — 23.10 Petkov glasbeni mozaik — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program.

SOBOTA, 3. 4.: 4.30 Poročila — 4.50 Dnevni koledar — 6.10 Prometne informacije — 6.20 Rekreacija — 6.30 Poročila — 6.50 Dobro jutro, otroci — 7.25 Iz naših sporedov — 7.30 Z radiom na poti — 8.00 Poročila — 8.05 Pionirski tednik — 9.05 Matinejski koncert — 9.45 Zapojmo pesem — 10.05 Panorama lahke glasbe — 10.40 Po republikah in pokrajinah — 11.05 Pojo amaterski zbori — 11.30 Pogovor s poslušalci — 12.10 Godala v ritmu — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Veseli domači napevi — 13.20 Obvestila in zabavna glasba — 14.00 Poročila — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.30 Obvestila in zabavna glasba — 15.50 Radio danes, radio jutri — 17.05 Spoznavajmo svet in domovino — 18.30 Mladi mladim — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Mladi mostovi — 19.55 Domovina je ena — 20.00 Sobotni zabavni večer — 21.00 Za Slovence po svetu — 23.10 Od tod do polnoči — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program.

NEDELJA 4. 4.: 5.00 Jutranji program — 6.15 Danes je nedelja — 7.30 Zdravo, tovariši vojaki! — 7.40 Vedri zvoki — 8.07 Radijska igra za otroke — 9.05 Še pomnite, tovariši — 10.05 Nedeljska reportaža — 11.00 Voščila — 12.00 Poročila — Na današnji dan — 13.10 Obvestila in zabavna glasba — 13.20 Za kmetijske proizvajalce — 14.00 Poročila — 14.05 Humoreske tega tedna — 14.25 Z majhnimi ansambli — 14.40 Pihalne godbe — 15.10 Pri nas doma — 15.30 Nedeljska reportaža — 15.55 Listi iz notesa — 16.20 Gremo v kino — 17.50 Radijska igra — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Lahko noč, otroci — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Glasbena tribuna mladih — 23.10 Nočni koncert lahke glasbe — 0.05 Nočni program.

PONEDELJEK, 5. 4.: 4.30 Jutranji program — 4.50 Dnevni koledar — 5.20 Rekreacija — 6.10 Prometne informacije — 6.30 Poročila — 6.50 Dobro jutro, otroci! — 7.25 Iz naših sporedov — 7.30 Z radiom na poti — 8.05 Aktualni problemi marksizma — 8.25 Ringaraja — 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi — 9.00 Poročila — 9.05 Glasbena matineja — 10.05 Rezervirano . . . — 11.00 Poročila — 11.05 Ali poznate — 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji — 12.10 Veliki revijski orkestri — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 13.00 Iz naših krajev — 13.20 Obvestila in zabavna glasba — 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj — 14.25 Voščila — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.30 Obvestila in zabavna glasba — 15.50 Radio danes, radio jutri — 18.00 Na ljudsko temo — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Lahko noč, otroci — 19.45 Z ansamblom Jožeta Krežeta — 20.00 Kulturni globus — 20.10 Iz naše diskoteke — 22.00 Poročila — Našim rojakom po svetu — 22.25 Iz naših sporedov — 22.30 Popevke z jugoslovanskih studiev — 23.10 Za ljubitelje jazza — 0.05 Nočni program.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 2. 4.: 14.10 Koroški obzornik — Iz kulturnega življenja.

SOBOTA, 3. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 4. 4.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 5. 4. 14.10 Koroški obzornik — Koroški zbori.

TOREK, 6. 4.: 9.30 Za našo vas — 14.10 Koroški obzornik — Kako danes živeti? — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 7. 4.: 14.10 Koroški obzornik — Družinski magazin — 21.00 „Rož, Podjuna, Zila" v Ljubljani 6. 3. 1982.

ČETRTEK, 8. 4.: 14.10 Koroški obzornik — Vse tiho je in žalostno . . . (postne pesmi).

Novo v knjigarni

Danilo Lokar, RODOVI — DZS Ljubljana 1980 — 112 str. — Nova knjiga Danila Lokarja izpoveduje stiske in tesnobe, zmage in poraze, moralne, nazorske, človeške in druge spopade in ločevanja med rodovi, sinovi in očeti. Lokar zgledno prepleta dogodke in misel, zna biti oster in mehak, lirski izpovedovalec in spet trezno presojajoči pripovedovalec. **— šil. 113.—**

Taras Kermauner, STAJA POD PONCAMI — DZS Ljubljana, — 272 str. — V tej knjigi gre za intimne izpovedi, ki temelijo na osebnih doživetjih. Zaradi te avtobiografske poteze zajema knjiga poleg zanesnega in iskrenega pričevanja tudi del našega živega kulturnega in duhovnega časa ter dogajanja. **šil. 126.—**

Vladimir Kovačič, BELE NOČI IN NEKOLIKO ČRNI DNEVI — DZS Ljubljana — roman **šil. 63.—**

Pavle Zidar, RAZOROŽENI PREROK — 190 str.. — Bivši cisterzijanc, zdaj profesor zgodovine in zemljepisa, se spominja svoje življenske poti: od zgodnjih erotičnih doživetij, ki so ga travmatično zaznamovala, ga spremljamo skoz marsikaj, asketsko nasilno samostansko vzgojo in duhovniški poklic, kateremu se zaradi drugačnih spoznanj odpove ter si ustvari družino, vendar se tudi v njenem okviru ne more dokončno zasidrati. **šil. 203.—**

Miloš Mikeln, ADOLFA HITLERJA TRETJA SVETOVNA VOJNA IN KRATKI KURZ VLADANJA ZA ZAČETNIKE — 154 str. Roman **šil. 135.—**

Tomo Rebolj, BARNICZ — 156 str. — Pisatelj pripoveduje zgodbo o Barniczu, mlademu človeku, ki se skuša dejavno vključiti v svet, a pri tem zaide v labirinte birokratske ustanove, ki duši njegovo primarno ustvarjalnost. **šil. 99.—**

Emil Filipčič, GREIN VAUN — 172 str. — roman **šil. 99.—**

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10

Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje

SAK - ASV 2:2

V prvi nogometni igri letošnje sezone sta se SAK in ASV razšla z rezultatom 2:2. SAK je po 13. minutah že vodil z 2:0. Verjetno je našim igralcem šel ta rezultat v glavo, tako da so nekoliko popustili, kar pa je zadostovalo, da je nasprotnik izenačil rezultat. Oba nasprotna gola gresta na račun napak oziroma površnosti obrambe.

Igra se je odvijala na domačem Košatovem igrišču, kar je sicer pomenilo prednost za SAK, ki pa je ni znal izkoristiti. Kljub remiju, smo pa lahko zadovoljni z rezultatom.

Po prvi igri je SAK na 4. mestu in samo eno točko za vodečima – Friesach-Brežami in Treibachom, ki trenutno beležita po 18 točk.

Prihodnja igra bo v soboto v Mostiču-Brücklu.

S L O V E N S K I A T L E T S K I K L U B

vabi na prvenstveno tekmo

V SOBOTO 3. APRILA 1982

Brückl - SAK — **ob 16.00 uri**

Brückl „pod 23“ – SAK „pod 23“ — **ob 14.00 uri**

Igrišče: Brückl-Mostič

Prisrčno vabljeni!

Avstrijski hokejisti odlični

Presenečenje svetovnega prvenstva skupine B v hokeju na ledu je brez dvoma bilo avstrijsko moštvo. Na prvenstvu, ki je bilo od 18. do 27. marca v celovški mestni hali, so avstrijski hokejisti zasedli odlično drugo mesto. Nihče si tega ni pričekoval; trener Rudi Kilias si je kot cilj prvenstva zastavil ohranitev članstva v skupini B, na koncu pa so bili vsi presenečeni, ko so se znašli na drugem mestu.

Drugo pozitivno presenečenje je brez dvoma bilo mlado kitajsko moštvo, če prav bo moralo bolj po nesreči kot po lastni krivdi spet v skupino C. Celovškemu hokejskemu občinstvu so se igralci iz daljnje Kitajske tako priljubili, da je cela dvorana navijala zanje. Za posebno presenečenje so poskrbeli s svojo zadnjo igro, ko so z 8:3 premagali na začetku prvenstva favorizirano holandsko moštvo. Za njihov izpad iz skupine B so poskrbeli Romunci in Švicarji, ki so si v svoji zadnji tekmi razdelili točki (govori se celo, da so se za tako delitev že pred tekmo zmenili).

Negativno sta presenetili moštvi Nizozemske in Švice. Holandci so nadaljevali svoj propad: pri zadnjem prvenstvu so izpadli iz skupine A, zdaj pa so se znašli na repu svetovnega hokeja, v skupini C. Švicarji so sicer ostali v skupini B, toda zasedli so le 6. mesto od osmih moštev. Na začetku prvenstva so jih ocenjevali še za tako močne, da so jim prisodili eno od prvih treh mest.

O zmagovalcu turnirja od vsega začetka ni bilo dvoma. Moštvo iz Nemške demokratične republike je igralo tako močno, da je zmagalo vse igre, edino s Poljsko je remiziralo.

Za avstrijske hokejske navijače pa drugo mesto avstrijskega moštva še ni bilo vse. Za najboljšega igralca je bil namreč izbran avstrijski napadalec Rudi König, za najboljšega golmana prav tako Avstrijec Brian Stankiewicz, v moštvu najboljših pa je tudi Rick Cunningham.

Za naslednje prvenstvo skupine B, ki bo 1983 predvidoma na Japonskem, si je trener Kilias zastavil cilj, da moštvo doseže najmanj 4. mesto in se s tem kvalificira za olimpijske igre v Sarajevu.

Medtem se je končalo tudi že prvenstvo skupine C v Španiji, ki ga je dobila Japonska, v skupino B pa se bo povzpela tudi Jugoslavija.

Končna lestvica:

1. NDR	7	6	1	0	48:25	13
2. Avstrija	7	4	1	2	33:26	9
3. Poljska	7	4	1	2	42:23	9
4. Norveška	7	3	0	4	24:43	6
5. Romunija	7	2	1	4	27:30	5
6. Švica	7	1	3	3	20:27	5
7. Kitajska	7	2	1	4	32:47	5
8. Nizozemska	7	2	0	5	22:27	4

SMUČARSKA SEZONA 1981/82 ZAKLJUČENA — SVETOVNI POKAL OSVOJIL PHIL MAHRE

Preteklo soboto je bila zadnja tekma v alpskem smučanju sezone 1981/82. Tekmovanje je bilo v Montgenevre-u v Franciji, kjer je v nedeljo bil tudi zaključni paralelni slalom in kjer so podelili svetovne pokale.

Kot znano je letošnji svetovni pokal osvojil Amerikanec Phil Mahre s skupno 309,6 točkami, drugi je Šved Ingemar Stenmark, ki je zbarl 211,3 točke, tretji pa je Steve Mahre s 183,4 točkami. Odlično se je uvrstil tudi Jugoslovan Bojan Križaj, ki je zasedel v skupni uvrstitvi 9. mesto, njemu pa sledi Avstrijec Harti Weirather.

Pri ženskah je svetovni pokal osvojila Švicarka Hess, druga je Nemka Epple, tretja pa Američanka Cooper. Najboljša Avstrijka v skupnem seštevku svetovnega pokala je Lea Sölkner, ki je zasedla odlično 7. mesto.

Zaključno lahko rečemo, da je v minuli sezoni pri moških bil najbolj uspešen Phil Mahre, ki je osvojil svetovni pokal tudi v posameznih disciplinah, namreč v slalomu in veleslalomu, medtem ko je svetovni pokal v smuku osvojil Kanadčan Steve Podborsky.

Čeprav Avstrijci v alpskem smučanju v minuli sezoni kot posamezniki niso bili tako uspešni kot v prejšnjih sezonah, so vendarle v moštveni skupini pred Švico in ZDA zasedli prvo mesto.

SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH DOBIL ARMIN KOGLER

Preteeklo nedeljo je bil tudi finale tekmovanja v smučarskih skokih v Planici. Tudi v tem primeru je odločitev padla šele v zadnjem trenutku, saj sta Kanadčan Horst Bulau in Avstrijec Armin Kogler po točkah bila zelo blizu in sta v Planici teoretično oba imela priložnost, da zbereta največ točk. Toda Kanadčan, je potem, ko se je pred nedavnim poškodoval, v formi nekoliko padel in zato tudi v Planici ni skakal optimalno. Tako je zmagal Armin Kogler s skupno 189,2 točkami, 2. je s 174 točkami Hubert Neuper, 3. pa je Kanadčan Horst Bulau, ki je zbarl 150 točk.

Tako so Avstrijci v svetovnem pokalu zmagali tudi kot moštvo, drugi so Norvežani, tretji pa Finci.

OD 9. DO 19. APRILA V KRANJU:

21. Mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva

Poslovno prireditveni center Gorenjski sejem v Kranju prireja v času od 9. do 19. aprila 1982 v sodelovanju z Gospodarsko zbornico SR Slovenije, Zadružno zvezo Slovenije, Splošnim združenjem gozdarstva ter Splošnim združenjem kmetijstva, živilske industrije in prehrane tradicionalni 21. sejem gozdarstva in kmetijstva. Sejem, ki sodi med najstarejše tovrstne specializirane prireditve v Jugoslaviji, bo tudi letos nudil izčrpen pregled sodobnega napredka agroživilstva ter kmetijske in gozdarske mehanizacije.

V tem okviru bodo obiskovalci videli vse vrste priključkov za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, stroje za obdelavo lesa in ročne motorne žage, opremo in stroje za prehrambeno industrijo, hlevsko opremo, orodja za vrtičkarje, zaščitna sredstva in gnojila, kmečko literaturo in priročnike, sodobne materiale za izgradnjo gospodarskih poslopij, pohištvo in opremo za kmečki turizem ter embalažo za prehrano.

Poleg tega bo sejemska prireditev obsegala tudi razne strokovne razstave: lovsko razstavo in ponudbo celotne lovske opreme; razstavo sira, mlečnih in prehrambenih proizvodov; razstavo in ponudbo opreme kmečkega turizma; gozdarsko razstavo; živinorejsko razstavo in podobno. Posebne žirije bodo ocenjevale sire, mlečne proizvode, prehrambene izdelke in kmetijsko-gozdarsko mehanizacijo ter podelile zlate medalje za kvaliteto in novitete.

V času sejma pa bodo tudi strokovna predavanja, seminarji, posvetovanja, pokušnje in praktični prikazi razstavljene mehanizacije in opreme. Prav tako so predvideni strokovni ogledi preusmerjenih kmetij in družbenih posestev. Čas sejma pa bodo za strokovna srečanja izkoristile tudi trgovinske zbornice in drugi predstavniki gospodarstva.

„VAS OB MEJI“

V pripravi 3. del filma

V času od 3. maja do 18. junija bodo na Južnem Koroškem za avstrijsko televizijo snemali 3. del filma „Vas ob meji“ (Das Dorf an der Grenze), katerega dogajanje sega v leta 1966–1976.

S tem filmom bo narejen poskus, prikazati položaj koroških Slovencev v tem času. Kakor v obeh prvih delih, govorijo osebe v svoji materinščini, torej slovensko in nemško.

Čeprav osebe v trilogiji „Vas ob meji“ v glavnem predstavljajo poklicni igralci, naj bi na podlagi dobrih izkušenj pri filmu „Lepi dnevi“ (Schöne Tage) obe glavni vlogi igrali ljudje iz kroga tukajšnjega prebivalstva. Zato iščemo mlade moške različnih poklicev (tudi šolarje in študente) v starosti od 17 do 27 let, katerih materin jezik je slovenščina.

Osebno se lahko predstavijo v Borovljah v gostilni „Zur Post“ (Hauptplatz 2) dnevno (razen ponedeljka) od 20. do 21. ure.

teamfilm produktion wien

Avstrijci na K2

Avstrijska alpinistična odprava se namerava letos poleti povzpeti na drugi najvišji vrh na svetu K 2. V njej bosta sodelovala tudi dva Pakistanca. Avstrijsko odpravo, ki jo sestavljajo alpinisti iz Štajerske, Solnograške, Zgornje Avstrije in Koroške, bo vodil znani graški alpinist Hans Schell. Stroški odprave bodo znašali blizu milijona šilingov, kar je sorazmerno malo. Odprava je opremljena skoro izključno z avstrijsko opremo in z brezžičnimi aparaturami, ki jih je posodila avstrijska vojska. Tako bo vzpostavljena zveza med alpinisti in domovino.

V himalajskem gorskem kraju Manang v Nepalu so Jugoslovani zgradili alipinistično šolo za tamkajšnje šerpe (vodniki in nosači). Namen te šole je vzgojiti domačine v tehnično izvežbane alpiniste, da bodo tudi sami osvajali himalajske gore in tako odprli to pogorje vedno večjemu pritoku turistov, kar bo tudi velikega gospodarskega pomena za to deželo.

V letošnjem poletju bo deloval v tej šoli mednarodni kader alpinisov – učiteljev, ki ga sestavljajo trije Jugoslovani (med njimi en zdravnik), en Kanadčan, Nemec, Švicar, Poljak in šerpa Pertemba, ki je že bil dvakrat na Mont Everestu.

Zveza koroških partizanov
9020 Klagenfurt/Celovec,
Gasometergasse 10,
Telefon (0 42 22) 32 5 50.

Zveza koroških partizanov vabi na svoje vsakoletno potovanje, letos na petdnevno

potovanje skozi pet držav

1. dan, 20. maja: Celovec — Trbiž — Tolmezzo — Ampezzo — Pieve di Cadore — Cortina — preko dolomitskih prelazov: Falzarega — Pordoi in Karapass v Bozen (Večerja, prenočišče).

2. dan, 21. maja (zajtrk): Meran — Schlanders — Mals — Reschenpass — Nauders — Landeck — Arlbergpass ali Arlbergtunnel — Bludenz — Vaduz v Liechtensteinu — Zürich v Švici — Maria Einsiedeln (Večerja, prenočišče).

3. dan, 22. maj (zajtrk): Ogled Züricha — Kloten — Schaffhausen — Rheinfälle — cvetlični raj na otoku Mainau — Konstanz — Bregenz (Večerja, prenočišče).

4. dan, 23. maj (zajtrk): Kempten v Nemčiji — Füssen, do znanih bavarskih kraljevskih gradov — Starbergersee — Dachau, ogled muzeja in krematorija nekdanjega Kaceta (Večerja, prenočišče).

5. dan, 24. maja (zajtrk): Ogled Münchna — Salzburg — Wolfgangsee — Bad Ischl — Bad Aussee — Bad Mitterndorf — Liezen — Trieben — Scheifling — Friesach — Celovec.

Potovanje z udobnim Sienčnikovim avtobusom, na bazi polpenziona (prenočišče v dvoposteljnih sobah, zajtrk in večerja), stane samo 2.400 šilingov.

Vstop v avtobus je možen od Pliberka preko Celovca do Podkloštra.

Javite se pismeno na gornji naslov ali po telefonu. Telefonične prijave so možne tudi na sledeče celovške številke: dopoldne 72 4 35, popoldne 72 17 74.

Prisrčno vabljeni!

Za organizacijo potovanja: **Janez Weiss**

Dejavnost Pokojninske zavarovalnice za delavce

Na zadnji seji odbora Pokojninske zavarovalnice za delavce je bila na dnevnem redu dejavnost zavarovalnice v zadnjem četrtletju 1981.

Direktor zavarovalnice mag. dr. Josef Hofer je med drugim povedal, da je imela pokojninska zavarovalnica za delavce na območju Koroške in Štajerske z 31. decembrom 1981 na skrbi 155.622 upokojencev. Zavarovanih pa je bilo pri njej 264. 127 delavcev.

Letos bodo vabili 44-letne ženske in 49-letne moške, da se zglasijo pri pristojnih pokojninskih zavarovalnicah, da ugotovijo število zavarovanih delovnih let. Poleg tega bodo ponovno vabili ženske letnike 1932 in moške letnike 1927, ki so sicer že prejeli vabilo, pa se mu niso odzvali. Obvestilo prejmejo delavke in delavci od svojih delodajalcev.

V zadnjem četrtletju 1981 je zavarovalnica prevzela stroške za 48.960 dni oskrbe v raznih okrevališčih, zdraviliščih in drugih ustanovah, ki služijo skrbi za zdravje in medicinsko rehabilitacijo. 224 koroškim in štajerskim otrokom bodo tudi letos omogočene počitnice ob morju v Cesenatico v Italiji. V štiri turnuse deljena počitniška akcija začne v maju in se konča v mesecu septembru.

Grpiče pri Šentlenartu pri sedmih studencih:

Rudi Pichler 50 let

Preteklo sredo, dne 24. 3. 1982 je „Abrahama srečal“ Rudi Pichler iz Grpič pri Št. Lenartu pri sedmih studencih. Rudi Pichler poznan kot kulturno politični delavec, je eden izmed stebrov domačega društva SPD „Dobrač“ na Brnci. Pridno in rad sodeluje ne samo on, temveč tudi njegova družina.

Zato mu domače društvo iskreno čestita k jubileju in vsi ki ga poznajo se čestitkam pridružujejo. Želimo mu obilo zdravja in zadovoljstva, zahvaljujemo se mu za njegovo sodelovanje, obenem pa ga prosimo, da tudi v bodoče pomaga našemu društvu. Na mnoga leta!

PRIREDITVE

Slovensko prosvetno društvo Radiše
vabi na
PEVSKI KONCERT

v sob. 3. aprila (bil preložen) 1982 ob 20. uri v kulturnem domu na Radišah. Nastopa moški komorni zbor KUD „Stane Žagar“ iz Krope pod vodstvom prof. Egija Gašperšiča. Na sporedu so slovenske narodne in umetne pesmi ter pesmi drugih narodov.

ZSO
ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo krajevnih dejavnikov in Krajevnega odbora ZSO bo pisarna odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure.

V soboto 3. aprila 1982 bo v pisarni dr. Miran Zwitter, ki se bo posvetil pravnim vprašanjem.

V A B I L O
na veseloigro
ŠTUDENTJE SMO

- **na velikonočni ponedeljek, 12. aprila 1982 ob 11. uri (po maši) v farni dvorani v Železni Kapli.**

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli.

- **na velikonočni ponedeljek, 12. aprila 1982 ob 20. uri v Kulturnem domu na Brnci.**

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci.
Gostuje: igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ iz Šentvida v Podjudi.

Slovensko prosvetno društvo „Šentjanž“ v Šentjanžu vabi na lutkovno predstavo

RINGA, RINGA, RAJA

v soboto, dne 3. aprila 1982 ob 16.30 uri v farovžu v Šentjanžu.
Gostuje lutkovna skupina KPD Šmihel.

Z V E Z A S L O V E N S K E M L A D I N E

vabi prijatelje sodobnega jazza

v soboto 3. aprila 1982 ob 20. uri

v diskoteko „Happy night“ (pri Rutarju)
kjer bo nastopil vrhunski ansambel

Andrej Arnol s svojim sekstetom

Igrajo:

Andrej Arnol (saksofon), Silvo Stingl (piano), Ladislav Rebrek (bas), Ratko Divjak (tolkala), Milan Ferlež (kitara) in Peter Ugrin (trobenta).